

Azərbaycanın mədəni incisi, MDB-nin mədəniyyət mərkəzi

Laçının özünəməxsus füsunkar təbiəti və rəngarəng landşaftı şəhərin turizm məkanı kimi inkişaf etdirilməsinə, açıq hava istifadəsi və sağlam həyat imkanları olan canlı və cəlbədicə regional mərkəzə çevrilməsinə şərait yaradır. Beynəlxalq hava limanının yaxınlığında, beynəlxalq və respublikəəhəmiyyətli bir sıra avtomobil yollarının kəsişməsində yerləşdiyi üçün şəhər regiona giriş qapısı funksiyasını daşımaqla, çoxşaxəli inkişaf istiqamətlərinə malikdir.

Laçın şəhərinin mövcud planlaşdırma strukturunun saxlanması və bərpası, o cümlədən yeni yaşayış ərazilərinin inkişaf etdirilməsi əsas hədəf götürülməklə zonalaşdırılıb. Növbəti 20 il ərzində şəhər ərazisinin genişlənməyə 713 hektara, əhali sayının isə 18 min nəfərə çatacağı proqnozlaşdırılıb.

Baş planın konseptual əsasını "Təbii vəhdətə olan şəhər" yanaşması təşkil edir. Buraya urbanizasiya mərkəzinin xüsusiyyətlərinin formalaşdırılması, iqtisadi şəxsləndirmənin təmin edilməsi, ekoloji həssas ərazilərin mühafizəsi, "yaşıl enerji" mənbələrindən və müasir texniki infrastruktur texnologiyalarından istifadə, həmçinin şəhər xidmətlərinə piyada əlçatanlığının artırılması daxildir. Plana əsasən, Laçın şəhəri "ağıllı idarəetmə", müasir qabaqcıl təhsil və inklüziv mobillik həlləri ilə seçilən davamlı və innovativ mərkəzə çevriləcək.

Baş plan layihəsində təbii yaşayış sahələri əhatələnmiş şəhərin tarixən mövcud olmuş təxminən 258 hektar sahəsinə ərazisində höyükanı sahəsi olan fərdi evlər üstünlük verilib. Bununla yanaşı, çoxfunksiyalı zonalarda və digər yaşayış ərazilərində çoxmənzilli binaların tikilməsi təklif edilir. Şəhərdə xəstəxana, işğal və Zəfər muzeylərinin yerləşməsi Memorial Park, məktəbəqədər və tam orta təhsil müəssisələri, peşə məktəbi, həmçinin mədəniyyət və turizm obyektləri də yaradılacaq. Planlaşdırılacaq təbii "15 dəqiqəlik şəhər" prinsipi isə yaşayış məhəllələrinin, gündəlik tələbat obyektlərinin yaxın məsafədə olmasını və aşağısürətli yol infrastrukturunun təşkilini nəzərdə tutaraq sakinlərin və qonaqların şəhər daxilində rahat hərəkətini təmin edəcək.

Azərbaycan və Pakistan ərazi bütövlüyü və suverenlik məsələlərində bir-birini həmişə dəstəkləyiblər

Prezident İlham Əliyev Pakistanın Birləşmiş Qərargah Rəisləri Komitəsinin sədrini qəbul edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev oktyabrın 28-də Pakistan İslam Respublikası Birləşmiş Qərargah Rəisləri Komitəsinin sədri general Sahir Şamşad Mirzani qəbul edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, dövlətimizin başçısı general Sahir Şamşad Mirzani səfərinin ölkələrimiz arasında güclü tərəfdaşlıq, müdafiə və digər sahələrdə əməkdaşlıq məsələlərinin bir daha nəzərdən keçirilməsi üçün yaxşı imkan yaratdığını dedi.

Prezident İlham Əliyev bu il qardaş Pakistana dövlət səfərinin çox uğurlu və məhsuldar keçdiyini vurğulayaraq, bunun dostluq və qardaşlıq münasibətlərimizin daha yük-

sök səviyyəyə qalxması işinə töhfə verdiyini bildirdi.

Dövlətimizin başçısı ölkələrimizin ərazi bütövlüyü və suverenliyi məsələlərində bir-birini həmişə dəstəklədiyini və bundan sonra da dəstəkləyəcəyini qeyd etdi.

Əməkdaşlığımızın, o cümlədən ticarət sahəsində əlaqələrimizin əsas istiqamətlərinin artıq müəyyənləşdirildiyini bildiren dövlətimizin başçısı dedi ki, özünün Pakistana dövlət səfəri zamanı Azərbaycanın bu ölkəyə 2 milyard

ABŞ dolları məbləğində investisiya qoyuluşu imkanları barədə bəyanat verilib və bu sahədə sıx əməkdaşlıq hər iki tərəf üçün faydalı ola bilər.

Müdafiə sahəsində əməkdaşlığa toxunan Prezident İlham Əliyev bir müddət əvvəl artıq Azərbaycan Hərbi Hava Qüvvələrinin arsenalına daxil edilən "JF-17C" təyyarələrinə baxdığını məmnunluqla xatırlayaraq, onların dünya səviyyəsində ən yaxşı təyyarələrdən olduğunu dedi. Dövlətimizin başçısı bu hadisənin müdafiə və müdafiə sənayesi sahələrində əməkdaşlığımızın daha da gücləndirilməsi işinə xidmət etdiyini vurğuladı.

→ 2

"Səsvərmənin nəticələri xalqımızın Sizin qətiyyətlə yürütdüyünüz siyasi xəttə olan inam və etimadın təzahürüdür"

Özbəkistan Respublikasının Prezidenti zati-aliləri cənab Şavkat Mirziyoyevə

Hörmətli Şavkat Miromonoviç! Əziz Qardaşım! Özbəkistan Ali Məclisinin Qanunvericilik palatasına seçkilərinin uğurla keçirilməsi münasibətilə Sizi və qardaş xalqınızı ürəkdən təbrik edirəm.

Qardaş Özbəkistanın tarixində ilk dəfə olaraq qarışıq seçki sistemi üzrə keçirilmiş bu səsvərmə ölkəmizin demokratik dövlət quruculuğu prinsiplərinə sadiqliyini bir daha bariz şəkildə nümayiş etdirdi.

Səsvərmənin nəticələri xalqımızın Sizin qətiyyətlə yürütdüyünüz siyasi xəttə olan inam və etimadın təzahürü, Özbəkistanın daha da inkişafı və qüdrətlənməsi istiqamətində xidmətlərinizə real dəstəyinin ifadəsidir.

Yeni tərkibdə fəaliyyətə başlayacaq Ali Məclis Qanunvericilik palatasının işinə müvəffəqiyyətlər arzulayıram.

Fürsətdən istifadə edərək bir daha Sizə səmimi təbriklərimi çatdırır, möhkəm cansağlığı,

xoşbəxtlik, qardaş Özbəkistan xalqının rifahı və firavanlığı yolunda ali dövləti fəaliyyətinizdə yeni-yeni uğurlar və nailiyyətlər diləyirəm.

Hörmətlə,

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Baki şəhəri, 28 oktyabr 2024-cü il

"Gürcüstan vətəndaşları inkişafa, sabitliyə və ənənəvi dəyərlərə öz dəstəyini ifadə etdilər"

Gürcüstanın Baş naziri zati-aliləri cənab İrakli Kobaxidzeye

Hörmətli cənab Baş nazir! Gürcüstanda keçirilən parlament seçkilərinin nəticələri və ölkəmizin aparıcı siyasi qüvvəsi olan "Gürcü Arzusu - Demokratik Gürcüstan" partiyasının qələbəsi münasibətilə Sizi ürəkdən təbrik edirəm.

Bu səsvərmə vasitəsilə Gürcüstan vətəndaşları inkişafa, sabitliyə və ənənəvi dəyərlərə öz dəstəyini ifadə etdilər. İnanıram ki, seçkilərin nəticələri Gürcüstanın hərtərəfli inkişafına və çiçəklənməsinə xidmət edəcəkdir.

Eyni zamanda seçkilərin nəticələrinin tarixən dostluq, qardaşlıq və mehriban qonşuluq şəraitində yaşayış xalqlarımızın iradəsindən qaynaqlanan Azərbaycan-Gürcüstan dövlətlərarası əlaqələrinin davamlı inkişafına, Cənubi Qafqazda və daha geniş coğrafiyada ölkələrimizin mövqelərinin daha da möhkəmlənməsinə töhfə verəcəyini inanımı ifadə edirəm.

Siyasi dialoqumuzu davam etdirmək üçün Sizi münasib vaxtda Azərbaycana rəsmi səfərə dəvət edirəm.

Əminəm ki, ölkələrimizin və xalqlarımızın firavanlığı, regionumuzun rifahı və təhlükəsiz-

liyi naminə strateji tərəfdaşlığımızın möhkəmləndirilməsi, ikitərəfli və çoxtərəfli qaydada qarşılıqlı faydalı fəaliyyətimizin müvəffəqiyyətlə davam etdirilməsi istiqamətində bundan sonra da birgə səylər göstərəcəyik.

Sizə ən xoş arzularımı çatdırır, dost Gürcüstan xalqına daim əmin-amanlıq və rifah diləyirəm.

Hörmətlə,

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Baki şəhəri, 27 oktyabr 2024-cü il

İlham Əliyev Petr Paveli təbrik edib

Çex Respublikasının Prezidenti zati-aliləri cənab Petr Pavelə

Hörmətli cənab Prezident!

Çex Respublikasının milli bayramı münasibətilə Sizə və bütün xalqınıza öz adından və Azərbaycan xalqı adından ön səmimi təbriklərimi və xoş arzularımı çatdırıram.

İnanıram ki, Azərbaycan ilə Çexiya arasında dostluq münasibətlərinin genişlənməsi, əməkdaşlığımızın inkişafı üçün bundan sonra da birgə səylər göstərəcəyik.

Bələ bir əlamətdar gündə Sizə möhkəm cansağlığı, işlərinizdə uğurlar, xalqınıza daim əmin-amanlıq və rifah arzulayıram.

Hörmətlə,

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Baki şəhəri, 25 oktyabr 2024-cü il

Qərb Gürcüstanda niyyətinə çatmadı

Gürcüstan vətəndaşları ölkədə və Cənubi Qafqazda qarşıdurma yaratmaq istəyənlərə deyil, sabitliyə və rifaha səs verdilər

Seçkinin nəticələrinə yalnız Gürcüstanda siyasi partiyaların parlamento düşmək uğrunda mübarizəsinin göstəricisi kimi yanaşmaq olmaz. Çünki bu seçki bütün parametrləri ilə yanaşı, Gürcüstan vətəndaşlarının ölkədə söz sahibi olmaq üçün kənar qüvvələrin, onu öz müstəqil yoldan döndərmək istəyən Avropa siyasi dairələrinin və onların maliyyələşdirdiyi qeyri-hökumət təşkilatları üzərində qələbəsi oldu. Bu seçkinin nəticəsi Gürcüstan vətəndaşlarının ölkə-

nin milli və mənəvi mentaliteti ilə üst-üstə düşməsi qeyri-mümkün olan yad dəyərlər üzərində zəfərinə çevrildi.

Cənubi Qafqaz qarşıdurma meydanına çevirmək, buradan Rusiyaya qarşı ikinci cəbhə açmaq istəyən Qərb siyasi dairələri bu seçkilərdə darmadağın edildilər. Bu baxımdan Gürcüstan vətəndaşları əmin-amanlığa, sülhə və sabitliyə səs verdilər. Vətəndaşlar hakim partiyayı dəstəkləyərək, sülhlü müharibə,

ənənəvi və amoral dəyərlər arasında prinsipial seçimlərini etdilər.

Parlament seçkilərinin nəticələri və "Gürcü Arzusu - Demokratik Gürcüstan" partiyasının qələbəsi münasibətilə Gürcüstanın Baş naziri İrakli Kobaxidzeni təbrik edən Prezident İlham Əliyev bildirib ki, bu səsvərmə vasitəsilə Gürcüstan vətəndaşları inkişafa, sabitliyə və ənənəvi dəyərlərə öz dəstəyini ifadə etdilər.

→ 5

Azərbaycan və Pakistan ərazi bütövlüyü və suverenlik məsələlərində bir-birini həmişə dəstəkləyiblər

Prezident İlham Əliyev Pakistanın Birləşmiş Qərargah Rəisləri Komitəsinin sədrini qəbul edib

Əvvəlki 1-ci səh.

Prezident İlham Əliyev müdafiə sənayesi ilə bağlı genişləndirilmiş əməkdaşlıqda, o cümlədən istehsal, investisiya, texnologiyalar sahələrində uğurlu nəticələrin əldə olunacağına əminliyini bildirdi.

Dövlətimizin başçısı Pakistan İslam Respublikasının Baş naziri Məhəmməd Şahbaz Şorifin COP29 tədbirində iştirakını və gələcək il ölkəmizə dövlət səfərinin Azərbaycanda səbirsizliklə gözləndiyini diqqətə çatdırdı.

Prezident İlham Əliyev Pakistanın Birləşmiş Qərargah Rəisləri Komitəsinin

sədrinin Bakıda keçirəcəyi görüşlərin uğurlu olacağına ümidvar olduğunu bildirdi.

Azərbaycan dövlətinin başçısı ilə görüşündən şərəf duyduğunu vurğulayan Sahir Şamşad Mirza Prezident İlham Əliyevin əfsanəvi şəxsiyyət olduğunu qeyd etdi. Qonaq Pakistan Prezidenti Asif Əli Zərdari və Baş nazir Məhəmməd Şahbaz Şorifin salamlarını, Pakistan xalqının ən xoş arzularını dövlətimizin başçısına çatdırdı.

Prezident İlham Əliyev salamlara görə minnətdarlığını bildirdi, onun da salamlarını Azərbaycan Prezidentinə və Baş nazirinə çatdırmağı xahiş etdi.

Sahir Şamşad Mirza Azərbaycan Prezidentinin Pakistan dövlət səfərinin ikitərəfli münasibətlərimizin inkişafında tarixi təməl daşı olduğunu dedi.

Qonaq ölkəmizdə keçirilən prezident seçkilərində İlham Əliyevin, parlament seçkilərində isə hakim Yeni Azərbaycan Partiyasının qələbəsinin önəmini qeyd edərək vurğuladı ki, dövlətimizin başçısı Ümümmülli Lider Heydər Əliyevin müdrik siyasətinin davamçısıdır. Sahir Şamşad Mirza qeyd etdi ki, Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycan dövlətinin inkişafı fenomenal hadi-

se olmuşdur. Qonaq bu cür inkişafa, o cümlədən ümumi daxili məhsulun və əhalinin rifah halının artma templərinə heç bir ölkədə rast gəlinmədiyini dedi.

Pakistanın Birləşmiş Qərargah Rəisləri Komitəsinin sədri Vəton müharibəsində Azərbaycanın Qələbəsinin önəmini vurğulayaraq qeyd etdi ki, ölkəmizin əsgər və zabitlər ilə bağlı baxış, yerli istehsalın təşviqi, müharibədə müdafiə sənayesi kompleksi və güclü hərbi imkanlarla bərabər, müdafiənin bir növü olan qabaqçılıq strategiyanın tətbiqi dünyaya çox aydın bir siqnal oldu ki, Azər-

baycan hədəfə köklənib və irəliləyir.

Ölkəmizdə gedən inkişaf proseslərinin nümunə olduğunu qeyd edən qonaq Pakistanın Azərbaycan ilə qardaşlıq əlaqələrinin qarşılıqlı inama, səmimiyyəyə, əməkdaşlığa, mədəni əsaslara söykəndiyini dedi. O, qarşından gələn Zəfər Günü münasibətilə təbriklərini çatdırdı və bu bayramın Pakistanda da qeyd edildiyini mənəvənliklə vurğuladı.

Sahir Şamşad Mirza qeyd etdi ki, Kəşmir məsələsində Azərbaycanın Pakistanın yanında olduğu kimi, Ermənistan məsələsində də Pakistanın Azərbaycanın yanındadır.

Azərbaycanın Baş naziri gürcüstanlı həmkarına təbrik məktubu ünvanlayıb

Azərbaycan Respublikasının Baş naziri Əli Əsədov oktyabrın 28-də Gürcüstanın Baş naziri İrakli Kobaxidze-yə təbrik məktubu ünvanlayıb.

Nazirlər Kabinetinin Mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a verilən məlumata görə, Ə.Əsədov Gürcüstanda keçirilən parlament seçkilərində "Gürcü Arzusu - Demokratik Gürcüstan" partiyasının qalibi gəlməsi münasibətilə İ.Kobaxidze-yə təbriklərini çatdırıb, bu qələbəni dost Gürcü-

stan xalqının ölkədə həyata keçirilən siyasətə dəstəyinin növbəti təsdiqi kimi qiymətləndirib.

Səfərlərin nəticələrinin Gürcüstanın tərəqqisinə və daha da çiçəklənməsinə xidmət edəcəyinə, eyni zamanda iki xalq arasında çoxəsrlik dostluq və mehriban qonşuluq əlaqələrinə əsaslanan Azərbaycan-Gürcüstan strateji tərəfdaşlıq münasibətlərinin hərtərəfli inkişafına töhfə verəcəyinə əminlik ifadə olunub.

Dövlət Statistika Komitəsinin sədri Tahir Budaqov Kazanda BRICS üzv ölkələrinin milli statistika xidmətləri rəhbərlərinin 16-cı görüşündə iştirak edir

2024-sü ilin 28-29 oktyabr tarixlərində Rusiya Federasiyasının Kazan şəhərində BRICS üzv ölkələrinin milli statistika xidmətləri rəhbərlərinin 16-cı görüşü keçirilir. Tədbirdə qonaq qismində ölkəmizi Azərbaycan Respublikası Dövlət Statistika Komitəsinin sədri Tahir Budaqov təmsil edir.

Tədbir statistik istehsalın modernizasiyasına, statistik peşəsinə müasir tələblərə, Rusiyada və BRICS ölkələrində statistik cəmiyyətin inkişafına dair sessiyalardan ibarətdir.

Görüş çərçivəsində rəsmi statistikanın inkişafı ilə bağlı 2030-cu il hədəflərini özündə əks etdirən milli strategiyalar, siyahıyaalmalar, dayanıqlı inkişaf məqsədləri göstəriciləri,

irihəcmli məlumatlara dair BMT global platforması, statistik məqsədlər üçün məlumatların yeni toplanma üsulları və statistik nəşrlərin təkmilləşdirilməsi, məlumat ekosisteminə yeni inkişaf dövrü və rəqəmsal həllər, smart statistika, süni intellektə statistik məqsədlər üçün istifadə, turizm statistikasının təkmilləşdirilməsində irihəcmli və geo-

məkan məlumatlardan istifadə, metaməlumatlar və yeni statistik məlumat mübadiləsi standartlarının tətbiqi, biznes reyestr, statistik məlumatların keyfiyyətinin təmin olunması üçün keyfiyyət idarəetmə sistemi, statistik təhsil və bu sahədə prioritetlər və problemlər müzakirə edilir.

Tədbir çərçivəsində BRICS ölkələrində birgə statistik nəşrlərin və əsas statistik göstəricilərin onlayn platformaları haqqında təqdimatların edilməsi də nəzərdə tutulmuşdur.

Ülkər XASPOLADOVA,
"Azərbaycan"

COP29-a hazırlıqla bağlı FHN tərəfindən görülən işlərin böyük hissəsi yekunlaşıb

Novyabrda Bakıda keçiriləcək BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyasına (COP29) hazırlıqla bağlı Fövqəladə Hallar Nazirliyi (FHN) üzərində düşən vəzifələrin icrasını davam etdirir.

Bu barədə AZƏRTAC-ın sorğusuna cavab olaraq FHN-in Mətbuat xidmətindən bildirilib. Qeyd edilib ki, bu məqsədlə cari ilin yanvar ayında FHN-də tərkibinə nazirliyin rəhbər vəzifəli şəxslərinin daxil olduğu Qərargah və onun tərkibində müvafiq sahələr üzrə peşəkar mütəxəssislərdən ibarət işçi qruplar yaradılıb. Tədbirlər Planı hazırlanaraq təsdiq edilib.

"Təsdiq olunan Tədbirlər Planı üzrə qarşıya qoyulan tapşırıqların yüksək səviyyədə icrası üçün nazirliyin bütün qüvvələri ilk gündən səfərbər olub. Bu çərçivədə, FHN-in müvafiq qurumlar tərəfindən əhalinin, o cümlədən qonaqların təhlükəsizliyinin etibarlı səmərəli təminatı üçün səlahiyyətli orqanların koordinasiya, texniki, tikinti və radiasiya təhlükəsiz-

liyi sahələri üzrə müayinə və monitorinqlər həyata keçirilib, maarifləndirmə, mümkün fəvqəladə hallara çevik reaksiya verilməsi, habelə Bakı buxtasının ekoloji vəziyyətinin yaxşılaşdırıl-

ması və digər istiqamətlərdə zəruri tədbirlər görülür.

COP29-a hazırlıqla bağlı fəvqəladə hallar naziri, general-polkovnik Kəmaləddin Heydərovun rəhbərliyi ilə müəmmadi olaraq müşavirlər keçirilib, görülmüş işlərə dair Qərargah üzvlərinin hesabatları təqdim olunaraq geniş müzakirəsi aparılıb, aidiyyəti təhlükəsizlik məsələlərinin həllinə dair zəruri tapşırıqlar verilib, icrası nəzarətə götürülür", - deyərək nazirlikdən bildirilib.

Əlavə olunub ki, COP29-a hazırlıqla bağlı FHN tərəfindən işlərin böyük hissəsi yerinə yetirilib.

İZİA - iqtisadiyyatda dövlət-özəl tərəfdaşlığının körpüsü

Azərbaycanda illərdir iqtisadiyyatın şaxələndirilməsi məqsədi ilə sənayeləşmə siyasəti həyata keçirilib. Elə ölkənin müxtəlif bölgələrində yaradılan sənaye parkları və məhəllələri də bu məqsədə xidmət edir. Həmin sənaye subyektlərinin idarə edilməsinin təkmilləşdirilməsinə isə Prezident İlham Əliyevin müvafiq formaları ilə yaradılmış İqtisadi Zonaların İnkişafı Agentliyi (İZİA) cavabdehdir.

İZİA sənaye parklarının, sənaye məhəllələrinin və aqroparkların fəaliyyətinin təşkili, onların idarə olunması və inkişafı ilə bağlı tədbirlər hazırlayan, onların həyata keçirilməsinin təminatı, o cümlədən bu istiqamətdə göstərilən dövlət dəstəyini tədbirlərində yaxından iştirak edən qurum kimi fəaliyyət göstərir. Agentlik, eyni zamanda həm sənayedə, həm də aqrar sektorda daha innovativ hesab olunan məhsulların istehsalına, dövlət-özəl tərəfdaşlığının və dövlət dəstəyinin gücləndirilməsinə xidmət edir ki, bu da Azərbaycana sərmayə axını, ixracın genişlənməsi və yeni iş yerlərinin yaradılması prosesini sürətləndirir, yerli istehsalın dünya bazarında rəqabət qabiliyyətini gücləndirir. Bun-

dan başqa, İZİA ölkədə aqrar sənayenin modernləşməsinə şərait yaradaraq sahibkarlar arasında əlaqə qurulmasında da böyük rol oynayır.

Prezident İlham Əliyevin "Bizim uğurlu inkişafımız qeyri-neft sənayesinin hesabına təmin edilməlidir" tələbi çərçivəsində sənayenin inkişafı üçün addımlar atılır. Xüsusən son illər rəqabətqabiliyyətli müasir sənaye sahələrinin yaradılması, sənayenin infrastruktur təminatının yaxşılaşdırılması sahəsində çoxsaylı layihələr icra edilir. İnnovativ üsullarla sənaye istehsalı ilböl genişləndirilir, yeni istehsal sahələri yaradılır, davamlı olaraq sistemli və uğurlu nəticə verən tədbirlər reallaşdırılır. Cari ilin 9 ayının nəticələrinə nəzər yetirək. Dövlət Statisti-

ka Komitəsinin məlumatına görə, ölkə üzrə yanvar-sentyabr aylarında 47,8 milyard manatlıq və ya 2023-cü ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 1,3 faiz çox sənaye məhsulları istehsal edilmişdir. Məhsul istehsalı neft-qaz sektorunda 0,6, qeyri neft-qaz sektorunda isə 8,7 faiz artmışdır. Sənaye məhsullarının 64 faizi mədəniyyət, 30,2 faizi emal, 4,8 faizi elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bəlləşdirilməsi və təchizatı, 1 faizi isə su təchizatı, tullantıların təmizlənməsi və emalı sektorunda istehsal olunmuşdur.

Bu gün Azərbaycan qeyri-neft sektorunun inkişafına nail olmaqla, bir tərəfdən müxtəlif mallara olan tələbatı tam şəkildə yerli istehsal hesabına ödəyir, digər tərəfdən xarici bazarlarda Azərbaycan məhsulları ilə təminat olunur və bu yolla neft daxilolmalarının azalmasını kompensasiya edir. Qlobal iqtisadiyyata sıx inteqrasiya edən Azərbaycan bunun üçün dünya miqyasında təsdiqini tapan və yaxşı nəticələr verən qabaqcıl təcrübədən bəhrələnir.

İndi dünyanın ayrı-ayrı inkişaf etmiş ölkələrində sənaye quruculuğunda müşahidə edilən əsas tendensiyalardan biri müxtəlif istehsal sahələrinin hər cür infrastruktur təminatına malik eyni bir məkanda cəmləşməsi və innovasiyalara əsaslanan sənaye zonalarının yaradılması ilə bağlıdır. Azərbaycan da məhz bu yola tutub. Sənaye zonalarının qısa zaman ərzində yaradılmalarına baxmayaraq, onların qeyri-neft sektorunun inkişafında çox böyük payları var. Bəllidir ki, 2011-ci ildə yaradılan ilk sənaye zonası Sumqayıt Kimya Sənaye Parkıdır. Amma hazırda sənaye parklarının sayı 7-yə, sənaye məhəllələrinin sayı isə 5-ə çatıb. Bu da ondan xəbər verir ki, əsasən regionlarda yaradılan sənaye parkları və sənaye məhəllələri iqtisadi cəhətdən özünü doğruldur.

Sənaye zonalarının üstün cəhətlərindən biri burada əlvərişli investisiya mühitinin yaradılmasıdır. Sənaye parklarının rezidentləri qeydiyyatla alındıqları tarixdən etibarən 10 il müddətinə əmlak, torpaq,

mənəfət vergilərindən, istehsal məqsədi ilə idxal etdikləri texnikanın, texnoloji avadanlıqların və qurğuların idxalı zamanı ƏDV-dən və gömrük rüsumlarından azad olunublar. Məhz bu hesaba sənaye zonalarında investorların sayı artır. Yeri gəlmişkən qeyd edək ki, 2013-cü ildən indiyədək sənaye zonaları üzrə ümumi investisiya həcmi 7,79 milyard manat olan 140-dən çox sahibkarlıq subyektinə rezident statusu verilib. Onlar artıq sənaye zonalarına 6,8 milyard manatdan çox investisiya yatırılıb və 10 min 500-dən çox daimi iş yeri yaradıblar. Mövcud layihələr üzrə növbəti mərhələdə sənaye zonalarına əlavə 1 milyard manatdan çox investisiyanın yatırılması və 9400-dən çox yeni iş yerinin yaradılması nəzərdə tutulur. İZİA-nın məlumatına görə, bu ilin 9 ayı ərzində sənaye zonalarında 2,4 milyard manatlıq satış həyata keçirilib ki, bunun da 801,1 milyonluq hissəsi ixracın payına düşür.

Züleyxa ƏLİYEV,
"Azərbaycan"

BRICS-lə əməkdaşlıq

Bu, Azərbaycan iqtisadiyyatının təqdimatı baxımından vacibdir

BRICS-in Kazanda 33 dövlət nümayəndələrinin iştirakı ilə 16-cı sammiti keçirildi. Braziliya, Rusiya, Hindistan, Çin, Cənubi Afrika tərəfindən təsis edilən BRICS sammitinin gündəliyi iqtisadi məsələlərə zəngin oldu.

BRICS-in global iqtisadiyyatda payının artıq düyünməyə başladığını göstərən Milli Məclisin deputatı Vüqar Bayramov bildirib ki, yalnız son illər təşkilatın payı 35 faizdən 37 faizə qədər yüksəlib. O qeyd edib ki, eyni zamanda Qərbi ölkələrin global ümumi daxili məhsulda ki, BRICS həm də global gücdür. "Praktik olaraq dünya iqtisadiyyatının 37 faizi məhz bu təşkilata üzv olan ölkələrin payına düşür. Azərbaycan BRICS-lə əməkdaşlığı gücləndirməkdə maraqlıdır. BRICS-lə əməkdaşlıq Azərbaycan üçün xüsusən qeyri-neft məhsullarının ixracı baxımından vacibdir. Daha çox məhsul BRICS ölkələrinə ixrac olunması qeyri-neft sahəsində gəlirlərini-

zin artması aspektindən önəmlidir", - deyərək deputat əlavə edib.

V. Bayramov vurğulayıb ki, xüsusən pandemiyadan sonra BRICS ölkələri ilə turizm sahəsində əməkdaşlığın güclənməsi müşahidə olunur. Azərbaycana gələn turistlərin əhəmiyyətli hissəsi BRICS ölkələrindən payına düşür. Xüsusən Hindistandan, Çindən Azərbaycana gələn turistlərin sayında kəskin artım müşahidə edilir. Bu da məhz təşkilatla ölkəmizin turizm sahəsində xüsusi əməkdaşlığa malik olduğunu göstərən faktorlardan biridir.

Deputat bildirib ki, BRICS-lə əməkdaşlıq həm də Azərbaycan iqtisadiyyatının təqdimatı baxımından vacibdir: "Bu, nəticə etibarilə Azərbaycan iqtisadiyyatının BRICS coğrafiyasına təqdimatına, həmçinin yeni sərmayələrin cəlb edilməsinə, birgə layihələrin reallaşdırılmasına imkan yarada bilər. Bu baxımdan BRICS Azərbaycan üçün vacib təşkilatlardan biridir".

Əsmər QARDAŞANOVA,
"Azərbaycan"

Göstəricilər ətrafı təhlil olunub

Biznes mühiti və beynəlxalq reytinglər üzrə Komissiyamız Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyinin rəhbərliyi ilə "Texnologiya və innovasiyalar" işçi qrupunun növbəti iclası keçirilib.

Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyindən AZƏRTAC-a verilən məlumata görə, iclasda Komissiya Katibliyinin rəhbərliyi, işçi qrupun rəhbəri, üzvləri və özlək sektor nümayəndələri iştirak ediblər.

Xatırladıq ki, sözügedən işçi qrupun ilkin iclası oktyabrın 8-də keçirilib, lakin müzakirə edilən məsələlərin çox olması səbəbindən iclasın davamının oktyabrın 24-də keçirilməsi qərar alınıb.

İclasda "Texnologiya və innovasiyalar" işçi qrupunun cari il ərzində fəaliyyəti, eyni zamanda 26 sentyabr tarixində dərc edilmiş "2024-cü il üzrə Qlobal İnnovasiya İndeksi"nin (QİI-2024) noticələri ətrafı təhlil edilib.

Komissiya Katibliyinin rəhbəri Vüsal Şixəliyev açılış çıxışı

edərək ölkənin Qlobal İnnovasiya İndeksindəki göstəricilərinin yaxşılaşdırılmasında işçi qrupun fəaliyyətinin mühüm rol oynadığını qeyd edib. Bu istiqamətdə həm işçi qrup daxilində, həm də digər qrup və altqruplarla əməkdaşlığın və kommunikasiyanın davamlılığını vacibliyini vurğulayıb.

İşçi qrupun rəhbəri, rəqəmsal inkişaf və nəqliyyat nazirinin müavini Samir Məmmədov bildirib ki, oktyabrın 8-də keçirilən iclasda İndeks 3-cü, 4-cü və 5-ci alt indikatorları ətrafı təhlil edilib, müvafiq qərarlar qəbul edilib, artıq bir çox qərarların icrasına da başlanılıb. Həmçinin qeyd olunub ki, bugünkü iclasda isə İndeks 6-cı və 7-ci alt indikatorları təhlil edilib, onların hesablama metodologiyası araşdırılıb. Bu göstəricilər üzrə Azərbaycanın mövqeyinin yaxşılaş-

dırılması istiqamətində müvafiq tədbirlər görülməkdə. Eyni zamanda nazir müavini əlavə edib ki, növbəti illərdə indeksdə yuxarı yerlərdə qərarlaşdırılacaq üçün indidən zəruri addımlar atılmalı, növbəti ilin Fəaliyyət Planı hazırlanarkən birbaşa alt indikatora müsbət təsir göstərən tədbirlər əsas götürülməlidir.

Daha sonra, iclasın gündəliyinə uyğun olaraq, dövlət qurumlarının nümayəndələri tərəfindən 2024-cü ilin 9 ayı ərzində görülmüş işlərin hesabatları və növbəti rüüb qarşıya qoyulmuş hədəflər, həmçinin "QİI-2024" hesabatının aidiyyəti alt indikatorları müzakirə edilib.

İclasda səsləndirilmiş fikirlər əsasında işçi qrupu tərəfindən müvafiq təkliflər verilib və qərarlar qəbul edilib.

Məlumat üçün qeyd edək ki, Biznes mühiti və beynəlxalq reytinglər üzrə Komissiyamızın "Texnologiya və innovasiyalar" işçi qrupuna rəhbərliyi Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyi həyata keçirir.

Heydər Əliyev Fondunun vitse-prezidenti Leyla Əliyeva Sumqayıtda "Ülviyyət" adlı tədbirdə iştirak edib

Oktyabrın 28-də Sumqayıt Reabilitasiya Mərkəzinin təşkilatçılığı ilə 8 Noyabr - Zəfər Gününə həsr olunmuş "Ülviyyət" adlı tədbir keçirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Sumqayıt Şəhər Heydər Əliyev Mərkəzində təşkil olunan tədbirdə Heydər Əliyev Fondunun vitse-prezidenti Leyla Əliyeva iştirak edib.

Tədbirin açılışında Azərbaycan Milli Konservatoriya-sının nəzdində Sumqayıt Mu-

siqi Kollecinin simli kvartetinin ifasında musiqi əsərləri səsləndirilib.

Leyla Əliyeva tədbirdə sərgilənən müxtəlif sənət əsərləri ilə yaxından tanış olub. Sərgidə rəssamlıq, daş tozundan fiqurların tökülməsi, ağac üzərində bədii oyma, to-

xuculuq və digər sənət növləri üzrə əl işləri nümayiş olunub. Tədbir çərçivəsində həmçinin şohid ailəsi üzvlərinin əl işlərindən ibarət kulinariya sərgisi də təşkil edilib.

Bundan əlavə, şohid övladlarından ibarət "Zəfər sədası" xor qrupunun ifasında səsləndirilən Vətəne həsr olunmuş mahnılar tədbirə xüsusi ab-hava qatıb.

Sonda Sumqayıt Reabilitasiya Mərkəzinin əməkdaşları və sağlamlıq imkanları mə-

dud şəxslər birgə türk rəqsi ifa ediblər. Qarabağ müharibəsi qazisi və Sumqayıt Reabilitasiya Mərkəzinin əməkdaşının inklüziv rəqsi də iştirakçılar tərəfindən böyük maraqla qarşılanıb.

Qeyd edək ki, bu cür tədbir və sərgilərin təşkili əlilliyi olan şəxslərin və şohid ailələrinin üzvlərinin cəmiyyətə daha çox inteqrasiyasına, onların inklüzivlik meyarlarının artmasına və sosial statuslarının yaxşılaşmasına xidmət edir.

Dünya səyyahları Xudafərin körpüsü ilə tanış olublar

Belçika vətəndaşı Yves Bouvienin başçılıq etdiyi Böyük Britaniyanın "Piki Reels" klubunun 33 nəfərlik səyyahlar qrupu Cəbrayıl rayonu ərazisində yerləşən tarixi abidə - Xudafərin körpüsündə olub.

AZƏRTAC xəbər verir ki, səyyahlar Araz çayı üzərində yerləşən Xudafərin körpüsü ilə yaxından tanış olublar. Xudafərin körpüsü barədə, həmçinin Ermənistan silahlı qüvvələrinin qədim yurd yerlərində törətdiyi vəhşiliklər və cinayət izləri haqqında səyyahlara məlumat verilib.

Bildirilib ki, dünyaəhəmiyyətli tarixi hadisələrlə

bağlılığına, gözəl landşaftla üzvi birliliyinə, yüksək memarlıq-mühəndis həlli və digər xüsusiyyətlərinə görə Xudafərin körpüləri Azərbaycan memarlığının universal dəyərli abidələridir. Tarixən İpək yolunun üzərində yerləşən körpülərdən biri 15, digəri 11 aşırımlıdır. XII-XIII əsrlərin yadigarı olan körpülər orta əsrlərdə Azərbaycanda

yüksək sənətkarlığın inkişafından xəbər verir. Diqqətə çatdırılıb ki, digər ərazilər kimi bu yerlər də dağıntılara məruz qalıb, işğal illərində evlər talan, təbii isə məhv edilib. Burada da bir çox tarixi-dini abidələr ermənilər tərəfindən təhqir edilib, məscidlər heyvan tövləsi kimi istifadə olunub. Qəbirlər qazılaraq dağıdılıb. Vurğulanıb ki, məhz işğaldan azad edildikdən sonra Şərqi Zəngəzurd da həyat canlanmağa başlayıb və ölkəmiz tərəfindən mühüm layihələr icra olunur.

Dünyanın əsas beynəlxalq səyahətçilər klublarının 2020-2024-cü illərdə Qarabağ və Şərqi Zəngəzura 11 səfəri təşkil olunub. Bu səfərlərdə, ümumilikdə, 50-dən artıq ölkədən 400-dən çox məşhur beynəlxalq səyahətçi iştirak edib.

Böyük Britaniyanın "Piki Reels" klubunun bu səfəri sayca 12-cidir. Bu səfərlər işğaldan azad edilmiş ərazilərin "black tourism" çərçivəsində tanıtılması, eyni zamanda aparılan nəhəng quruculuq və bərpa işlərinin nümayişi üçün müstəsna əhəmiyyət daşıyır.

Dünya səyyahları işğaldan azad olunan torpaqların Ermənistan tərəfindən minalarla çirkləndirilməsi barədə məlumatlandırılıblar

Belçika vətəndaşı Yves Bouvienin başçılıq etdiyi Böyük Britaniyanın "Piki Reels" klubunun 33 nəfərlik səyyahlar qrupu işğaldan azad olunan torpaqların Ermənistan tərəfindən minalarla çirkləndirilməsi barədə məlumatlandırılıb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Füzuli rayonuna gələn səyyahlar işğaldan azad edilən Kənd Horadiz ərazisində ANAMA tərəfindən aparılan minatəmizləmə işləri ilə tanış olublar. Bildirilib ki, Kənd Horadizin ərazisində əsasən tankəlyəhinə minalar basdırılıb. Axtarış zamanı ərazidə partlamamış silah-sursatlar da aşkarlanıb. Qeyd

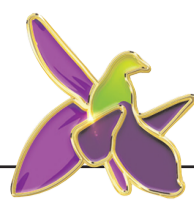

edilib ki, işğal zamanı ərazilər tankəlyəhinə minalarla bərabər, piyadaəlyəhinə minalarla və digər partlayıcı qurğularla da həddən çox çirkləndirilib və aşkarlanan piyadaəlyəhinə minalar Ermənistan istehsalıdır.

Bildirilib ki, ərazidə təmizləmə işləri mexaniki, əl ilə və təlim keçmiş itlər vasitəsilə aparılır.

Daha sonra ərazidə aşkarlanan tankəlyəhinə minaların zorərsizləşdirilməsi prosesi həyata keçirilib.

Qeyd edək ki, Belçika vətəndaşı Yves Bouvienin başçılıq etdiyi Böyük Britaniyanın "Piki Reels" klubunun 33 nəfərlik səyyahlar qrupu işğaldan azad olunan torpaqlarımızda səfərdədir. Xarici səyyahlar erməni işğalı zamanı törədilən vandalizm barədə məlumatlandırılıb, həmçinin azad olunan ərazilərdə Azərbaycan dövləti tərəfindən həyata keçirilən quruculuq işlərinə şahidlik edirlər.

Azərbaycanın mədəni incisi, MDB-nin mədəniyyət mərkəzi

Şərqi Zəngəzurun giriş qapısı, uca dağların qoynundakı cənnət-məkan Laçındaydıq...

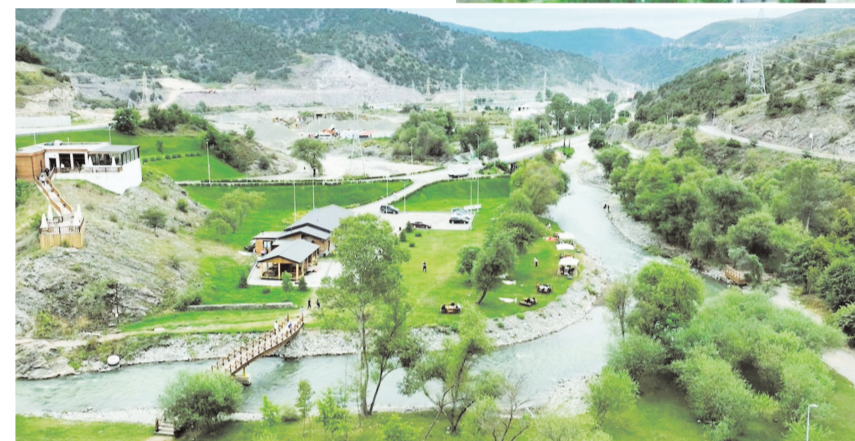
Hökəri çayını keçib şəhərə doğru yüksəliyə qalxdıca, adama elə gəlir ki, sanki rəssamın çəkdiyi peyzajə baxırsan.

Laçının bir ayrı mənzərəsi var, baxdıca adamın ürəyi dağa dönür...

Heyrətləndirici məqam isə odur ki, bu boyda özəməti şanlı Zəfərın memarı İlah Əliyev cəmi 7 ay ərsəyə gətirib.

Qürurlanmayasan, fəxrət hissi keçirməyəsən neyləyəsən?!

Ümumiyyətlə Laçının özünəməxsus füsunkar təbiəti və rəngarəng landsaftı şəhərin turizm məkanı kimi inkişaf etdirilməsinə, açıq hava istifadəsi və sağlam həyat imkanları olan canlı və cəlbedici regional mərkəzə çevrilməsinə şərait yaradır. Beynəlxalq hava limanının yaxınlığında, beynəlxalq və respubli-

kaohəmiyyətli bir sıra avtomobil yollarının kəşmişində yerləşdiyi üçün şəhər regiona giriş qapısı funksiyasını daşımaqla, çoxşaxəli inkişaf istiqamətlərinə malikdir.

Oktyabrın əvvəlində Moskvada keçirilən Müstəqil Dövlətlər Birliyi Dövlət Başçıları Şurasının iclasında Laçının MDB-nin mədəniyyət paytaxtı elan edilməsi də elə bunlardan qaynaqlandı. Mühüm geostrateji mövqeyə malik Laçın haqiqətən də mədəniyyət mərkəzidir.

Bu xoş xəbər yayıldıqdan sonra təbii ki, MDB-nin mədəniyyət paytaxtında müəyyən hazırlıq işlərinə start verilib. Biz də qədim yurdumuzun mədəni, tarixi abidələri, burada həyata keçiriləcək yeni müxtəlifistiqamətli layihələri ilə tanış olmaq üçün Laçına gəlmişik.

Laçın 2024-cü ildə mədəni sahədə 2 böyük uğura imza atıb

Şəhəri bir qədər gözib dolaşdıqdan sonra suallarımıza ətraflı cavab almaq üçün Laçın rayonunda Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Xüsusi Nümayəndəsinə baş çəkirik.

Laçın rayonunda Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Xüsusi Nümayəndəsinin rəsmisi Hüseyn Quliyevlə söhbətimiz əsnasında bölli oldu ki, Laçın 2024-cü ildə iki böyük uğura imza atıb. Onlardan biri Ukraynanın İrpin şəhəri ilə Laçın şəhərinin qardaşlaşması haqqında razılaşmadır. Belə ki, Ukraynanın İrpin şəhərinin meri Aleksandr Markuşinin başçılıq etdiyi nümayəndə heyəti Laçına səfəri çərçivəsində Laçın rayonunda onlarla Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Xüsusi Nümayəndəsinin arasında memorandum imzalanıb. Sənəddə şəhərlərimizin tarixi mədəniyyəti və həyatı ilə yaxından qarşılıqlı əlaqəni tanımaq, həm də dostluq əlaqələrinin yaradılması nəzərdə tutulub. Bu növbəti beynəlxalq müstəvidə, həmçinin şəhərlərimizin icmaları arasında iqtisadi, mədəni, turizm və təhsil sahələrində də əlaqələrin inkişafına töhfə verəcək. Şəhərlərarası münasibətlərin həyata keçirilməsi çərçivəsində nümayəndə heyətlərinin, idman və bədii kollektivlərin səfərləri nəzərdə tutulur. Bu zaman şəhərlərimizin həyatını əks etdirən foto sənədini nümayiş etdirilməsi və əlbəttə ki, şəhər idarəetməsi təcrübəsi sahəsində fikir mübadiləsi aparılacaq.

İkinci uğur isə Laçın şəhərinin MDB-nin mədəniyyət paytaxtı seçilməsidir. Hüseyn Quliyev deyir ki, hər il MDB dövlətlərinin bir şəhəri mədəniyyət paytaxtı seçilir. 2026-cı ildə isə növbəti Ermənistanın Mehri şəhərinədir: "Burada da müəyyən monada müxtəlif yanaşma var. İlk məqam odur ki, hər bir mədəniyyət paytaxtı seçilmiş şəhər, özündən öncəki şəhərdən bu adı təhvil

alır. Yəni Mehri Laçından mədəniyyət paytaxtı statusunu almalı olacaq. Bu da qarşılıqlı səfərlər çərçivəsində baş verir. Zaman göstərəcək ki, ermənilər bu prosesdə necə davranacaqlar".

Laçında nələr olacaq, nələr...

Şəhərin baş planına əsasən, növbəti ildə Laçında böyük layihələr həyata keçiriləcək. Hüseyn Quliyev deyir ki, gələcəkdə bizim otel kompleksinin açılışı olacaq. Eyni zamanda Qorçu qəsəbəsində yaradılan Beynəlxalq Hava Limanı da açılacaq.

Bu iki mühüm infrastruktur turistlərin Laçına səfəri və mədəni istirahətləri üçün çox böyük addımlardır. Növbəti mərhələdə şəhərin əsas küçələrindən biri, Ulu Öndərin adı daşıyan Heydər Əliyev küçəsinin bərpası həyata keçiriləcək. Bunun konsepsiyası işlənir. "Həmin küçədə bizim özəl investolar və eyni zamanda baş podratçımız tərəfindən bir çox mədəni layihələrin bərpası, təhvil verilməsi, işlək vəziyyətə gətirilməsi də nəzərdə tutulub. Bunlar həm əhalinin məşğulluğu və həm də daimi məskunlaşma prosesinə müsbət təsir göstərəcək".

Nümayəndəsinin rəsmisi deyir ki, Laçın yenidən qurulduqdan sonra simasını yeniləyib. Bundan sonra görüləcək işlər, reallaşdırılacaq layihələr Laçının simasını daha da əsrarəngiz edəcək.

Tramvaya min, kanata çat, kanata əyləş, bulvara get

Hüseyn Quliyevin sözlərinə görə, Laçında əvvəllər olmayan layihələrin də reallaşdırılması planlaşdırılır. Onlardan biri də tramvay xəttidir. Artıq tramvayla bağlı qərar verilib və onun mexanizmi hazırlanıb:

"Heydər Əliyev küçəsində tramvay xətti də yaradılacaq. Əvvəllər belə bir sistem olmayıb. Belə qərara alınıb ki,

Bayraq meydanının həmin küçə ilə birləşdirilən hissəsində tramvay xətti yaradılacaq. Bu xəttin tamamlanacağı yerdən isə, yəni şəhərin həmin hissəsindən aşağıya kanat xətti çəkiləcək. Yəni tramvayla gedib çıxacaq kanat xəttinin başlanğıcına. Kanata minib yüksəklikdən şəhəri seyr edə-ədə Həkəri çayının کنارında

müasir texniki infrastruktur texnologiyalarından istifadə, həmçinin şəhər xidmətlərinə piyada olçatılığının artırılması daxildir. Plana əsasən, Laçın şəhərinə "ağıllı idarəetmə", müasir qabaqcıl təhsil və inklüziv mobillik həlləri ilə seçilən davamlı və innovativ mərkəzə çevriləcək.

Baş plan layihəsində təbii yaşillıqlarla əhatələnmiş şəhərin tarixən mövcud olmuş təxminən 258 hektar məskunlaşma ərazisində höyütyanı sahəsi olan fərdi evlərə üstünlük verilib. Bununla yanaşı, çoxfunksiyalı zonalarda və digər yaşayış ərazilərində çoxmənzilli binaların tikilməsi təklif edilir. Şəhərdə xəstəx-

salınacaq bulvara ənəcəkən. Artıq bunun üzərində sistemli iş gedir.

Nümayəndəsinin rəsmisi deyir ki, Laçının MDB-nin mədəniyyət paytaxtı elan olunması bu proseslərin daha da sürətləndirilməsini şərtləndirir. 2025-ci ilə qədər Laçında bir çox layihələrin icrası yekunlaşacaq.

Bundan başqa müxtəlif layihələrin icrası davam etdirilir. Bəzi layihələr son mərhələdədir: "Prezident İlah Əliyevin qarşımıza qoyduğu tapşırıq və göstərişləri yerinə yetirmək üçün var gücümüzü çalışırıq. İnancım ki, Laçın Şərqi Zəngəzurun giriş qapısı kimi öz gözəlliyi, müasirliyi ilə hər zaman turistlərin ən çox ziyarət edəcəyi məkanlardan biri olacaq".

Təbiətlə vəhdətdə olan şəhərin ərazisi böyüdülmək

Laçın şəhərinin mövcud planlaşdırma strukturunun saxlanılması və bərpası, o cümlədən yeni yaşayış ərazilərinin inkişaf etdirilməsi əsas hədəf götürülüb. Növbəti 20 il ərzində şəhər ərazisinin genişlənmək 713 hektara, əhali sayının isə 18 min nəfərə çatacağı proqnozlaşdırılıb.

Baş planın konseptual əsasını "Təbiətlə vəhdətdə olan şəhər" yanaşması təşkil edir. Buraya urbanizasiya mərkəzinin xüsusiyyətlərinin formalaşdırılması, iqtisadi saxələndirmənin təmin edilməsi, ekoloji həssas ərazilərin mühafizəsi, "yaşıl enerji" mənbələrinin də

na, işğal və Zəfər muzeylərinin yerləşməsi Memorial Park, məktəbəqədər və tam orta təhsil müəssisələri, peşə məktəbi, həmçinin mədəniyyət və turizm obyektləri də yaradılacaq. Planlaşdırmada təbii qorunmuş "15 daşqınlıq şəhər" prinsipinə əsasən, mədəniyyət və turizm obyektləri də yaradılacaq. Planlaşdırmada təbii qorunmuş "15 daşqınlıq şəhər" prinsipinə əsasən, mədəniyyət və turizm obyektləri də yaradılacaq. Planlaşdırmada təbii qorunmuş "15 daşqınlıq şəhər" prinsipinə əsasən, mədəniyyət və turizm obyektləri də yaradılacaq.

Şərqi Zəngəzurun ən böyük məscidi

Ərazinin coğrafi mövqeyinə, quruluşuna uyğun olaraq yerli ənənələrə, müasir yanaşmalara əsaslanan və Laçın şəhərinin özünəməxsus simasının formalaşdırılmasında istifadə ediləcək məzarlıq layihələri həyata keçiriləcək.

Hazırda şəhərdə Şərqi Zəngəzurun ən böyük məscidi tikilir. Hüseyn Quliyev deyir ki, işğaldan azad olunan ərazilərdə aparılan tikinti-quruculuq işləri

çərçivəsində məscid və məbədlərin, dini inanc yerlərinin bərpası və tikintisi də xüsusi nəzərədə saxlanılır. Hazırda Laçın şəhərində inşa edilən məscid binası azad olunan ərazilərdə ən böyük ibadət yerlərindən biri olacaq.

Məscid kompleksinin ərazisi 1 hektara yaxın sahəni əhatə edir. Relyefə uyğun inşa edilən məscid iki mərtəbədən ibarət olacaq, birinci mərtəbə texniki otaqlar yer alacaq. İkinci mərtəbə isə birbaşa məscidin qarşısında kiçik evlərə ayrılacaq ki, bu da əhalinin rahat ibadət üçün məscidə giriş təmin edəcək. Məsciddə qadınlar və kişilər üçün ayrıca ibadət zalları, dəstəməz otaqları olacaq. 600 kvadratmetrə yaxın sahəsi olacaq məscid binası 16 metr hündürlükdə bir günbəz və hər biri 24 metr hündürlükdə iki minarə ilə layihələndirilib.

Məscid şəhərin qərb hissəsində girişdə magistral yolun کنارında yerləşir ki, bu da şəhərə gələn turist və qonaqların rahat ibadət etməsinə hesablanıb.

Bu ilin sonunda məscidin böyük hissəsinin təhvil verilməsi nəzərdə tutulur.

Zerti kəndində böyük sənaye sahəsi yaradılıb

Bundan başqa Laçında "Hocazfilm" yaradıcılıq studiyasının çəkiliş pavyonu da yaradılıb. Qarabağın çoxşaxəli nədir yaradıcılıq məkanı layihəsi olan "Hocazfilm" studiyası Laçın şəhərində iki inzibati binadan və bir çəkiliş pavyonundan ibarətdir. Studiyanın adı Laçın rayonunun əsas rəmzlərindən sayılan Hocaz qayalıqlarının adından götürülüb. Studiya Laçın başda olmaqla, ümumilikdə Qarabağ regionunun işğal və işğaldan sonrakı dövrlərinin salınmasını yaratmaqda regional audiovizual mərkəz kimi fəaliyyət göstərir.

Şəhərdən bir qədər aralıda yerləşən Zerti kəndində böyük sənaye sahəsi yaradılıb. Orada əhalinin məşğulluğu üçün bir çox müəssisələr fəaliyyət göstərir. Laçına geri qayıdan sakinlərin burada işləməsinə imkan yaradılacaq.

Hüseyn Quliyev deyir ki, yeni yaşayış məntəqələrinin salınması, yol infrastrukturunun qurulması nəzərdə tutulur. Əhalinin dövlət xidmətlərinə olçatılığının təmin edilməsi üçün şəhərdə DOST və "ASAN xidmət" mərkəzlərinin yaradılması planlaşdırılır.

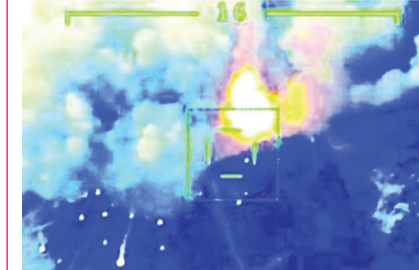
Beləcə, şəhərdə yaradılacaq infrastruktur layihələri ilə bağlı geniş məlumat aldıqdan sonra üz tuturuq "Hocazfilm" yaradıcılıq studiyasının çəkiliş pavyonuna...

Rəşad BAXŞƏLİYEV, Laçın QULİYEV, "Azərbaycan"

Bakı-Laçın-Bakı

29 ZƏFƏR gündəliyi
oktyabr 2020-ci il

Erməni əsgəri silahını, bayrağını atıb döyüş meydanından qaçır

Ermənistan silahlı qüvvələrinin bölmələri oktyabrın 28-i gün ərzində və 29-na keçən gecə cəbhənin müxtəlif istiqamətlərində Azərbaycan Ordusu bölmələrinin yerləşdiyi mövqeləri

və yaşayış məntəqələrini müxtəlif silahlardan, o cümlədən artilleriya və raketlərdən atəşə tutublar.

Döyüş əməliyyatları əsasən cəbhənin Xocavənd, Füzuli və Qubadlı istiqamətlərində davam edib. Düşmənin hücum etmək cəhdlərini qarşısı qətiyyətlə alınıb.

Cəbhənin müxtəlif istiqamətlərində Ermənistan silahlı qüvvələrinə qarşı görülən cavab tədbirləri nəticəsində düşmənin şəxsi heyəti arasında ölənlər və yaralananlar olub.

Gün ərzində və gecə saatlarında cəbhənin müxtəlif istiqamətlərində düşmənin xeyli sayda canlı qüvvəsi, 2 ədəd "T-72" tankı, 2 ədəd "BM-21" "Qrad yaylım" atəşli reaktiv sistemi, 14 ədəd müxtəlif tipli topu, bir neçə dayaq məntəqəsi və 6 ədəd avtomobil texnikası məhv edilərək sıradan çıxarılıb.

Goranboy, Tərtər, Bərdə artilleriya atəşinə tutulub

Humanitar atəş-kəs rejimini kobudcasına pozmaqda davam edən Ermənistan silahlı qüvvələri oktyabrın 29-da saat 09:25 radələrində Goranboy, Tərtər, Bərdə rayonlarının ərazisini artilleriya atəşinə tutublar.

Düşmən çoxlu sayda zirehli texniki döyüş meydanında qoyaraq qaçır

Əks-həmlə əməliyyatı həyata keçirən Azərbaycan Ordusu bölmələrinin zərbələri nəticəsində düşmən çoxlu sayda zirehli texniki döyüş meydanında qoyaraq qaçır.

Müdafiə Nazirliyi düşmənin döyüş meydanında atdığı döyüş sursatının, zirehli və avtomobil texnikalarının videoregistrini yayıb.

Qubadlı istiqamətində düşmənin iki "Su-25" təyyarəsi məhv edilib

Saat 13:18 və 13:20 radələrində cəbhənin Qubadlı istiqamətində Azərbaycan Ordusunun mövqelərinə aviazərbələr endirməyə cəhd göstərən Ermənistan silahlı qüvvələrinin iki "Su-25" hücum təyyarəsi Azərbaycan Hava Hücumundan Müdafiə bölmələri tərəfindən məhv edilib.

Ermənistan xarici ölkələrin səfirlərini, diplomatlarını atəşə tutub

Saat 13:50 radələrində Azərbaycandakı diplomatik korpusun rəhbərləri, səfirlər, hərbi ataşelər və beynəlxalq təşkilatların ölkəmizdəki nümayəndəliklərinin dövlət rəsmiləri ilə birgə Tərtər şəhəri zamanı humanitar atəş-kəs rejimini növbəti dəfə kobudcasına pozan Ermənistan silahlı qüvvələri qəsdən həmin istiqaməti atəşə tutublar.

Müdafiə Nazirliyinin yaydığı məlumatda Ermənistanın bu addımı qəti sərədə pislənilib və beynəlxalq ictimaiyyətə qarşı təcavüz aktı kimi dəyərləndirilib.

İravanın daha bir uydurması ifşa edilib

Ermənistan mətbuatı növbəti uydurma informasiya yayaraq, guya Azərbaycan Ordusunun bölmələrinin Xankəndiyə raket, Əsgəran, Ağdərə və Xocavəndə isə aviasiya zərbələri endirdiklərini iddia edib.

Azərbaycan Müdafiə Nazirliyinin yaydığı məlumatda qeyd edilib ki, bu xəbər düşmənin bu gün Azərbaycanın yaşayış məntəqələrini raket-artilleriya atəşinə tutmasından diqqətə yandırmaq məqsədini güdüb.

Ermənistan silahlı qüvvələrinin fərqli olaraq Azərbaycan Ordusu humanitar atəş-kəs rejimini riayət edib və yalnız düşmənin atəş nöqtələrinə adekvat zərbələr endirib.

"Amnesty International" təşkilatı

Ermənistanı təcavüzkar kimi təqdim edib

"Amnesty International" təşkilatı Ermənistanın Azərbaycanın Bərdə şəhərinə istifadəsi qadağan olunmuş kasetli raketlərlə zərbələr endirdiyini təsdiqləyib.

Təşkilatın bu barədə yaydığı açıqlamada deyilib ki, Bərdə şəhərinə bir və ya bir neçə "Smerç" raketini atıb və raket xəstəxanaya yaxın yaşayış ərazisinə düşüb. Nəticədə ən azı 21 nəfər həlak olub, 70-dən çox insan yaralanıb.

Qeyd olunub ki, "Amnesty International"ın böhrana cavab mütəxəssisləri şəkillərə əsasən şəhərə erməni qüvvələri tərəfindən atılan raket qalıqlarının Rusiya istehsalı olan 9M55 "Smerç" raketlərindən 9N235 sursat parçalarının olduğunu təsdiqləyiblər.

Vurğulanıb ki, kasetli sursatlardan mülki ərazilərə qarşı istifadə etmək əməliyyatları və məsuliyyətsizlikdir. Bu, qətlə gətirən insan itkisinə, yaralanmaya səbəb olur. Kasetli döyüş sursatlarının hər cür istifadəsi beynəlxalq humanitar hüquqa əsasən qadağandır.

R.BAXŞƏLİYEV, "Azərbaycan"

VƏTƏN müharibəsinin möhtəşəm ZƏFƏRİ

◆ Qarabağdan reportaj

Şuşa kölməsi əlli-altmış il əvvəl evimizdə ən çox təkrarlanan söz idi. Kiçik yaşlarımızdan bu şəhərin, bu məkənin adını böyüklerimizdən tez-tez eşidirdik. Şuşanın adı dilimizdən düşmürdü. Bu müqəddəs məkənin adını tez-tez eşitməyimizin səbəbi böyük qardaşlarımızın Şuşadakı internat məktəbində orta təhsil almaları ilə bağlı idi. Onlar hər dəfə Şuşaya gedəndə də, qayıdanda da bu şəhər barədə eşidirdik. Hər dəfə eşidəndə də Şuşanı nağullar şəhəri kimi təsəvvür edirdik.

İllər bir-bir ötüb arxada qaldıca yaşımızın üstünə yaş gəlirdi. Yaşa dolduqca da Şuşanı daha çox tanıyır, daha çox sevirdik. Qarabağın tacı, Azərbaycanın musiqi beşiyi olan bu gözəl diyarı görmək arzusu ürəyimizi heç vaxt tərk etmədi. Amma səksəninci illərin sonlarında ermənilər Qarabağda işğalçılıq planlarının fətilini alovlandırmağa başlayanda narahət hissələrə arxalanaraq, havadarlarına arxalanan ermənilər hər gün Azərbaycanlı yaşayın kəndlərə hücum edir, insanları öldürür, evləri yandırır. Çox keçmədi ki, işğal təhlükəsi nağullar şəhəri olan Şuşanın da başını üstünə aldı. Ermənilər qəsbkarlıq planlarını reallaşdırmaq üçün bütün çirkin vasitələrə əl atdılar. Təəssüflər olsun ki, 8 may 1992-ci ildə əsrlərdən bəri Qafqazın konservatoriyası hesab olunan gözəl Şuşa şəhəri düşmən əlinə keçdi. Bu qədim diyarın işğalı Azərbaycan xalqının ürəyini yandırdı. Bu yanğı, bu od-ələv gözdi, el-el dolaşdı, heç vaxt sönmədi. İşğal olunsada, düşmən əlinə keçsə də, Şuşa yaddaşımızda əl-nəğullar şəhəri kimi qaldı.

Şuşa yolu açıldı

Qarabağın tacı olan Şuşanın işğalı 28 ildən çox çəkdi. 28 ildən çox Azərbaycan xalqı bu gözəl diyarın hərəsinə nə çəkə-çəkə qaldı. Bu hərəsinə odun ürkələri yandırdı, qəlbləri dağıtdı. İşğal illərində nağullar şəhəri düşmən tapdağı altında sızılıb əzildi, ağrılarından sızım-sızım sızıldadı, göyüm-göyüm göynədi. İllərdən bəri qəlbləri göynədən, ürkəlləri dağılayan bu iniltiyə, bu sızıltıya, bu yanğıya qüdrətli Azərbaycan Ordusu ürkəllərini sevinc ələyən zəfəri ilə mülhəm qoydu. 8 noyabr 2020-ci ildə Şuşa erməni işğalından azad olundu. Bu şad xəbərdən Şuşanın torpağının da, suyunun da, başı həmişə dumanlı olan dağlarının da, xaribülbulün də, başqa güllərin, çiçəklərinin də üzü güldü. Azərbaycan xalqının çöhrəsindən 28 illik kədər, həsrət, nisgil yavaş-yavaş silindi. İşğaldan sonra Şuşaya gedən yollar açıldı. Hələ yeniləri də çəkildi.

Həm işğaldan əvvəl, həm də torpaqlarımız azad olunduandan sonrakı zamanlarda heç vaxt ürəyimizi tərk etməyən nağullar şəhərini görmək arzumuz yenidən baş qaldırdı. Azad olunduandan sonra uşaqlıq illərindən bəri qəlbimizdə qurduğumuz xəyalları reallaşdırmaq üçün əlverişli imkan yaranırdı. Artıq Şuşaya getmək elə də çətin deyildi. Çünki indi bu şəhərdə silahlar səs qaldırmırdı, toplar gurlamırdı, qan tökülmürdü. İşğaldan azad olundu bu şəhərdə yalnız quruculuq işləri aparılırdı.

Gözəl yay günlərindən birində nağullar şəhərinə getmək xəbəri qəpimizi döydü. Lap ertədən, səhər gözəlirini əməlli-başlı açmamış yola çıxdıq. Yola ona görə tez çıxdıq ki, həm Şuşaya tez çatmaq, həm də günümüzün çoxunu bu gözəl məkənin qoynunda keçirək. Həmin gün ovqatımız kimi, hava da yaxşı idi. Dünənkinə baxanda bu gün göyün üzü tərtemiz idi. Səmada el boya da olsa, bulud gözə dəymirdi. Sonsuz asmanın dərindən insanın gözünə, ruhuna rahatlıq ələyən gömğəy aydınlıq çökmüşdü.

İşğaldan azad olundu ərazilərə keçmək üçün Füzuli rayonunda yaradılmış məntəqəyə çatanda gün üfüqdən xəyil yuxarı qalxmışdı. Məntəqə-

Zəfər yolu ilə Şuşaya doğru

nin qarşısındakı uzun növbəni görəndə ovqatımız bir az korlandı. Anladığımız ki, növbədə xeyli ləngiyib vaxt itirəcəyik. İstirahət günü olduğundan hamı Şuşaya gedir, bu gözəl diyarı görməyə tələsirdi. Bir saata yaxın gözlədikdən sonra keçid məntəqəsinin girişinə çatdıq. Yoxlama, dəqiqləşdirmə işləri elə də uzun çəkmədi. İşni bacarıqla yerinə yetirən gənc polisler tez bir zamanda yoxlama prosesini başa çatdırdılar.

Tələsdiyimizdən məntəqədən, necə deyirlər, ildırım sürəti ilə çıxdıq. Çünki Şuşaya çatmaq üçün bizi qarşıda xeyli yol gözləyirdi. Yetmiş kilometrlik məsafəni qət edəndən sonra ayağımız uşaqlığımızın nağullar şəhərinin torpağına dəyəcəkdi. Bir az irəli gedəndən sonra yolun sol tərəfində işğaldan sonra qısa müddət ərzində inşa edilmiş Füzuli Beynəlxalq Hava Limanı möhtəşəm bir abidə kimi gözlərimiz önündə ucaldı. Bir anlıq maşını saxlayıb onun gözəlliyinə tamaşa etdik. İşğaldan azad edilmiş ərazidə salınmış beynəlxalq aeroport geniş çöllün üzündə ətrafa işıq saçan böyük mirvariyyə bənəzayirdi. Səmadan Yer üzünə gülməyən günəşin isti şəfaqları onun üstünə ələyən çəhrəsinə daha da artırır, gözün doymaq istəmədiyini gözəl bir mənzərə yaradırdı.

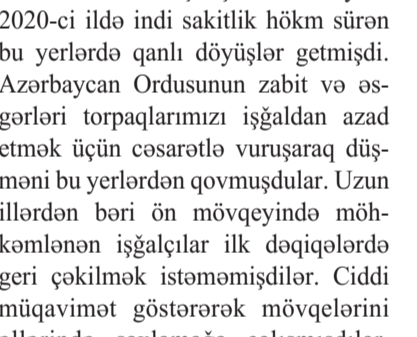

Hərbçilərimiz canlarından keçmişdilər, amma bir qarış torpaqdan yox...

Bir az da irəlilədikdən sonra diqqətimizi böyük bir məlumat lövhəsi cəlb etdi. Lövhədə yazılanlar bu yerlərdə ilk dəfə ayaq qoyanlara işğaldan azad edilmiş ərazilərin başlandığı xətti bildirirdi. Bir az qabaqda, yolun sağ tərəfində özəmətlə dalğalanan üçrəngli bayrağımıza qürur və iftixarla baxdıq. Bayraq böyük bir daş abidənin üstündə dalğalanırdı. Asta, kövrək addımlarla abidəyə, dalğalanan üçrəngli bayrağımıza yaxınlaşdıq. Daş abidənin üstünə bu sözlər yazılmışdı: "Vətən uğrunda canından keçən qəhrəmanların şühid olduğu ilk yerlərdən biri".

Dayandırdığımız bu ərazi bir vaxtlar erməni işğalçıların ön xətti olmuşdu. Düşmən 28 ildən çox Azərbaycan əsgərinin gülləsindən qorunmaq üçün tülkü kimi bu mövqedə gizlənmişdi. 28 ildən sonra yağdı hücumunun, işğalçı təxribatının qarşısını almaq, qəsbə son qoymaq üçün ordumuzun hissələrinə əks-hücum tapşırıldı. 27 sentyabr 2020-ci ildə indiki sakitlik hökm sürən bu yerlərdə qanlı döyüşlər getmişdi. Azərbaycan Ordusunun zabit və əsgərləri torpaqlarımızı işğaldan azad etmək üçün cəsarətlə vuruşaraq düşməni bu yerlərdən qovmuşdular. Uzun illərdən bəri ön mövqeyində möhkəmlənən işğalçılar ilk dəqiqələrdə geri çəkilmək istəmmişdilər. Ciddi müqavimət göstərərək mövqelərini əllərində saxlamağa çalışmışdılar. Amma məqsədlərinə çatma bilməmişdilər. Azərbaycan əsgəri cəsarətli, hünerli ilə yağların arzusunı gözümdə qoymuşdu. Bu gərgin döyüşlərdə hərbiçilərimiz canlarından keçmişdilər, amma bir qarış torpaqdan yox. Nə qədər təhlükəli olsa da, bir addım da olsun geri çəkilməmişdilər. Belə böyük hünerin, yenilməz cəsarət və rəşadətə qarşısında dayana bilməyən işğalçılar ağır itki verib, meyitlərini də, silah-sursatlarını da atıb qaçmışdılar. Düşmənin ön mövqelərini yarılmış ilə də böyük zəfərin ilk kəpəcləri qoyulmuşdu. Bundan sonra döyüşçülərimizi Qarabağa, qələbələrə aparın yollar geniş açılmışdı. Bir vaxtlar düşmənin ön mövqeyi olmuş səngərləri nəzərdən keçiririk. Hələ də ermənilərin atdığı patronların, mermirlərin gizliyi ətrafa səpələnmiş vəziyyətdə qalıbdır. Hələ də bu yerlərdə müharibə, qan-qada qoxusu çəkiləyib.

Yurdumuzun azadlığı uğrunda canlarından keçmiş şühidlərin ruhuna dualar oxuyandan sonra ətrafı seyr edə-edə Şuşaya doğru gedirik. Bu yerlərdə ürəkəcan heç nə gözə dəymir. Ermənilər işğal dövründə bütün kənd və qəsəbələri darmadağın ediblər. Yəninəndən ötüb keçdiyimiz kəndlərdə evlərin yarıya qədər uçurulmuş divarlarından başqa heç nə qalmayıb.

Sevinc dolu uğur yolu

Şuşaya getmək üçün qarşıdakı dağları yoldan sağ tərəfə döndürür. Düz gedən yol yolçuları Xocavənd rayonuna aparır. Bir az qabağa gedəndən sonra Füzuli rayonunun sakinləri üçün inşa edilmiş yeni evləri görürük. Gör-düklərimizdən ürəyimiz dağa döndür. Doğma ocaqlarına qayıtmış rayon sakinləri dövlətin onlar üçün tikdiyi hər-

tərəfli şəraiti olan evlərdə yaşayırlar. Artıq demək olar ki, Füzuliyyə həyat qayıdıb. Uzun illər işğaldan qalmış ərazilərdə insan nəfəsi duyulur, insan səsi eşidilir. Evlərin hüyətində adamlar gözə dəyir, uşaqlar əl-ələ tutub geniş meydançada oynayırlar. Onların şən səsinəndən sanki torpağın da, daşın da üzü güldür.

Yolun kənarındakı lövhə Şuşaya əlli kilometr məsafə qaldığını göstərir. Zəfər yolu sanki bizi qollarının üstünə alıb nağullar şəhərinə aparır. Qısa müddət ərzində çökələn yol çox rahatdır. Bu rahatlıqda Zəfər yolunun yaranması haqqında istehkamçılardan eşitdiklərimizi xatırlayırıq. Biz hərbi hissədə olanda onlar danışıqları və texnikalarının düşmən üzərinə getməsi üçün hətəllər riskə qoyaraq "dəhliz" açılırdı. Özü də təhlükəsizliyi nəzərə alaraq bu "dəhliz"i qəsbkarların gözləmədikləri, çətin keçilən ərazilərdən açılmağa qərar vermişdilər. Ordu hissələrinin irəliləməsi üçün istehkamçıların böyük çətinliklə açdıqları bu yerlərdən düşmənin əks-hücumuna keçiblər. Çətin peşə sahibləri açdıqları təhlükəsizlik "dəhliz"ləri ilə yurdumuzun azadlığı uğrunda döyüşən qüvvələri Şuşaya aparıb çıxarmışdılar.

"Oğullar verdi ki, can..."

Döyüşlər dayanan kimi Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi altında işğaldan azad edilmiş ərazilərdə geniş və sürətli quruculuq işlərinə başlandı. Təbii ki, yollar çəkilmədən bu işləri aparmaq mümkün deyildi. İşğal dövründə ermənilər bütün yolları dağıdıb yarasız hala salmışdılar. Şuşaya yeni yol dövlət başçısının göstərişinə uyğun olaraq müharibə gədən günlərdə ordu hissələrinin irəliləməsi üçün istehkamçıların açdıqları təhlükəsizlik "dəhliz"inin yerindən çəkildi. Adı da Zəfər yolu oldu. Çünki müharibənin davam etdiyi günlərdə zabit və əsgərlərimiz bu yerlərdən keçərək düşmən üzərinə

dəyəcək. Bu gözəl məkənin təmiz havasını udacaq, torpağına siqal-tullar çəkəcək, ətrafa gözəllik verən güllərinin xoş ətrini qoxulayacağıq.

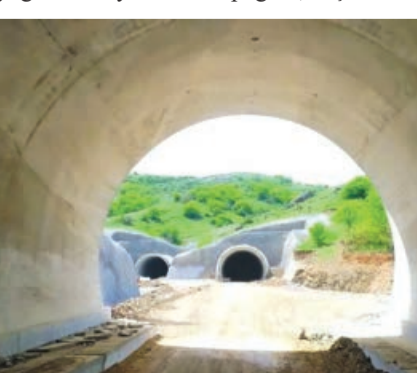
Şuşanın dağları dumanlı da gözəldir, dumansız da

Hündür bir dağın zirvəsində dayanırdıq. Artıq illərdən bəri həsrətini çəkdiyimiz Qarabağ torpağının içərilərinə doğru xeyli yol gəlmişdik. Göz işlədikcə uzanıb gedən gözəl mənzərə bizi sehrinə saldı. Dağın zirvəsindən üzünə aşağı möhtəşəmliyə tamaşa edirik. Yaşılğa bürünmüş dağlar bir-birinin kürəyinə söykənərək göz işlədikcə sığınacaq verir. Göz işlədikcə sığınacaq verən bir-birindən gözəl ərazilərə baxdıca fikirləşirdik ki, zabit və əsgərlərimiz bu uca dağları, yastı dərələri, geniş çölləri erməni işğalçılarından azad edəndə necə böyük cəsarət və hüner göstərmişlər. Bu yerlərin hər addımı uğrunda qan töküblər, sərt atəşə yağmaları möhv ediblər. Bunları fikirləşdikcə Birinci Qarabağ müharibəsinin iştirakçısı olmuş şair Elxan Xəzərini bu misraları yada düşür: "Oğullar verdi ki, can, yaşasın Azərbaycan!"

Uca dağın etəyində yerləşən Böyük Tağlar kəndinə keçirik. Ətraf qalın meşəlik və geniş çöllükdür. Bənəzərsizliyi ilə bizi sehirləyən bu gözəlliyə tamaşa etmək üçün ayaq saxlamalı oluruq. Bir anlıq sinəmizdə Qarabağın təmiz havasını hiss edirik. Dağın etəyində sıra ilə tikilmiş evlər kiçik qalaları xatırladı. Kəndin içi, ətrafı tamam yaşılğa bürünüb. Bözi evlərin hüyətindən çıxış bərbəz meşəyəydi.

İrəli getdikcə Zəfər yolu yavaş-yavaş üzünə qalxır. Ətrafdakı gözəlliyi seyr etməkdən doymuruq. Ermənilər illər uzunluq belə gözəl yerlərimizi, bənəzərsiz məkənlərimizi əllərində saxlamışdılar. Avtomobillər Şuşaya gedən zirvələrin arasından keçən yollarla üzünə qalxır. Bu anlarda düşüncəmiz güclə dırmaşır. Bu anlarda düşüncəmiz ki, qəhrəman zabit və əsgərlərimiz müasir texnikaların asfalt yolla çətinliklə qaldığı bu yerləri vuruşu-vuruşu, ölümlərin gözünlərinə dik baxırdı. Zəfər qazana-qazana addım-addım irəliləyirdilər. Bax, budur əsl qəhrəmanlıq, əsl igidlik, əsl Vətən sevgisi!

Yolun kənarına vurulmuş lövhə Şuşaya on kilometr məsafə qaldığını göstərir. Deməli, nağullar şəhərinə gərəcəyimizə az qalıb. Bu məsafəni də qət edəndən sonra illərin həsrətinə son qoyulacaq. Qardaşlarımızın bir vaxtlar orta təhsil aldığı Şuşanı görəyək, ayağımız bu yerlərin torpağına, daşına

gözəldir, dumansız da

Hündür bir dağın zirvəsində dayanırdıq. Artıq illərdən bəri həsrətini çəkdiyimiz Qarabağ torpağının içərilərinə doğru xeyli yol gəlmişdik. Göz işlədikcə uzanıb gedən gözəl mənzərə bizi sehrinə saldı. Dağın zirvəsindən üzünə aşağı möhtəşəmliyə tamaşa edirik. Yaşılğa bürünmüş dağlar bir-birinin kürəyinə söykənərək göz işlədikcə sığınacaq verir. Göz işlədikcə sığınacaq verən bir-birindən gözəl ərazilərə baxdıca fikirləşirdik ki, zabit və əsgərlərimiz bu uca dağları, yastı dərələri, geniş çölləri erməni işğalçılarından azad edəndə necə böyük cəsarət və hüner göstərmişlər. Bu yerlərin hər addımı uğrunda qan töküblər, sərt atəşə yağmaları möhv ediblər. Bunları fikirləşdikcə Birinci Qarabağ müharibəsinin iştirakçısı olmuş şair Elxan Xəzərini bu misraları yada düşür: "Oğullar verdi ki, can, yaşasın Azərbaycan!"

Bir anda səmada dayanmış buludlar yerindən tərpənilib sıxlaşıb. Bu işə nəriliyyə, gurultuya çevrilir. Tezəndən biz yola çıxanda göyün üzünü tərtemiz idi. Bəs bu buludlar birdən-birə haradan gəlib çıxdı? Göy üzünə çıxan kimi də Günəşin üzünü tutur. Az keçmiş yağış yağır, Qarabağ torpağına göydən nur ələyir. Deyəsən, yağış sakit yağmaq istəyir. Amma qəfil başlayan yağış ələ qəfil də dayanır. Sıxlaşan buludlar tez bir zamanda bir-birilərindən uzaqlaşır. Yağış kəsən kimi Günəş yenə də parlaq şəfaqlarını Yer üzünə sərir.

Gözümüzü buludlardan bir anlıq çəki ayağımızın altına baxanda yaşılğa bir-birine bənəzərsiz güllərin, çiçəklərin bütünü görürük. Sanki təbiətin çirəkliyi bütünü görürük. Sanki təbiətin çirəkliyi bütünü görürük. Sanki təbiətin çirəkliyi bütünü görürük. Sanki təbiətin çirəkliyi bütünü görürük. Sanki təbiətin çirəkliyi bütünü görürük. Sanki təbiətin çirəkliyi bütünü görürük.

Bizdən başqa da bu gözəlliyə heyran olan insanlar maşınlarını bir neçə dəqiqəlik yolun kənarına çəkiyə aparırlar. Sanki möhtəşəm təbiət abidəsinə kimi yoldan keçən insanları özünə çəkir. Belə gözəlliyə xüsusən seyr etmədən zövq almaq mümkün deyil. Avtomobillərdən düşən bir neçə qadın çəkiyə çıxıb yola çıxırlar. Qarabağın gözəllikləri görünür. Elə ilk dəqiqədən heyran edib. Belə bənəzərsiz mənzərəyə baxdıca zövq alırıq, ürəyimiz açılır.

Bu anlarda təəssüf hissələri keçiririk ki, gözəlliyi ilə dünyaya meydan oxuyan Qarabağımız, Şuşamız uzun illər düşmən əlinə düşmüşdü. Həmin müddət ərzində erməni vandalları bu yerlərin yerüstü və yeraltı sərvətlərini talayıb Ermənistanla daşıdılar. Oradan da dünyanın ermənilər yaşayan başqa-başqa şəhərlərinə yola saldırlar. Bu sərvətlərin hesabına varlandırlar, pullandırlar, sonra da harınlıyıb cızıqlarıdan çıxdılar, əndazəni aşdılar. Şükürlər olsun ki, İkinci Qarabağ müharibəsində Azərbaycan Ordusu Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi altında doğma Qarabağımızı əsl sahiblərinə qaytardı. Dünya Qarabağının əbədi-özəli sakinlərinin kim olduğunu gördü və yaxından tanıdı.

Yenə də Zəfər yolu bizi qoynuna alır. İkinci Qarabağ müharibəsindən sonra Qarabağa ilk və qısa müddət ərzində çəkilən Zəfər yolu insanların yaddaşında tarixi bir yol kimi qalacaq. İndi həmin yolla ətrafımızdakı gözox-

(ardı var)

Vahid MƏHƏRRƏMOV,
"Azərbaycan"

Baki-Şuşa-Baki

AZERBAIJAN
COP29 HOST

AZERBAIJAN COP29

Yaşıl dünya naminə həmrəylik ili 2024

Azərbaycanda bərpaolunan enerjinin istehsalı getdikcə artır. Ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə bu növ enerji mənbələrinin su da daxil olmaqla istehsalı iki dəfədən çox təşkil edib.

Keçən il yanvar-dekabr aylarında istilik-elektrik stansiyaları (İES) üzrə 27 milyard 160,4 milyon kilovat-saat, su da daxil olmaqla bərpaolunan enerji mənbələrindən 2 milyard 116,2 milyon kilovat-saat elektrik enerjisi istehsal edilmişdi. Bu ilin 8 ayında isə ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə su da daxil olmaqla iki dəfədən çox, yəni 2 milyard 771,8 milyon kilovat-saat elektrik enerjisi istehsal olunub. Beləliklə, həmin vaxt ərzində elektrik enerjisi istehsalında "yaşıl enerji"nin payı 14 faiz təşkil edib.

Energetika Nazirliyinin məlumatına görə, ötən il ölkəmizin bərpaolunan elektrik enerjisi gücü 373,6 meqavat artıb ki, burada da "Qaradağ" Günəş-Elektrik Stansiyasının (GES) xüsusi payı var. Bir il əvvəl istifadəyə verilən "Qaradağ" GES-in istismara daxil olduğu vaxtdan istehsal etdiyi elektrik enerjisinin həcmi də açıqlanıb. Stansiyada bu dövrdə 458,8 milyon kilovat-saat elektrik enerjisi istehsal edilib.

Bir yaşıl bu stansiya ekologiya cəhətdən təmiz elektrik enerjisi istehsal etdiyi üçün "yaşıl enerji" mənbəyi hesab olunur. Stansiyada "yaşıl enerji" istehsal edilməklə atmosfərə istixana effekti yaranacaq qazların atılmasının qarşısı alınır. Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin "Masdar" şirkəti tərəfindən Azərbaycanda inşa edilən stansiyanın ümumi gücü 230 meqavatdır.

"Masdar" və digər xarici şirkətlərin ölkəmizdə inşa et-

"Yaşıl enerji": bir ildə iki dəfə artım

diyi növbəti "yaşıl enerji" stansiyaları tikintisinin müxtəlif mərhələlərindədir. Səudiyyə Ərəbistanının "ACWA Power" şirkəti tərəfindən inşa edilən "Xızı-Abşeron" Külək-Elektrik Stansiyasının gələn il istismara verilməsi gözlənilir. Stansiyanın pərləri artıq Bakıya gətirilib. Beləliklə, hər birinin gücü 6,5 meqavat olan 4 turbina aid 12 pər qanadı hazırda Bakıda dir. Digər turbinlərin komponentləri qrafikə uyğun olaraq gətirilib. Quraşdırma Abşeron ərazisində başlayacaq. İlk 8 turbin bu sahədə quraşdırılacaq. Bu isə o deməkdir ki, ümumi gücü 240 meqavat olan "Xızı-Abşeron" Külək-Elektrik Stansiyasının tikintisi uğurla davam etdirilir.

"Xızı-Abşeron"un ildə 1 milyard kilovat-saata yaxın elektrik enerjisi istehsal edəcəyi nəzərdə tutulub. Bu da 220 milyon kubmetr təbii qazla qənaət

etməyə, 400 min tondan artıq karbon emissiyasının atmosferə atılmasının qarşısını almağa və 300 min evi elektrik enerjisi ilə təmin etməyə imkan verəcək. Layihənin ümumi dəyəri təqribən 300 milyon dollardan çoxdur və tam olaraq xarici investisiya hesabına həyata keçirilib.

Stansiya iki məkanda inşa ediləcək. Abşeron və Xızı rayonlarının ərazilərində 37 külək turbinini optimal külək yığımını nəzərə alaraq yerləşdiriləcək. Abşeronda 12 külək turbinindən ibarət olan hissə 78 meqavat gücündədir. Xızıda 25 külək turbinindən ibarət olan hissənin ümumi gücü isə 162 meqavatdır. Stansiyanın təqribi illik enerji istehsalının Abşeronda 300 milyon kilovat-saattan, Xızıda isə 600 milyon kilovat-saattan çox olacağı gözlənilir.

Ölkəmizin enerji keçidində sanballı töhfə olacaq bu stansiya "ACWA Power" şirkətinin Azərbaycanda ilk layihəsidir. Layihə Azərbaycanın iqtisadiyyatın diversifikasiyası və enerji sisteminin modernləşdirilməsi məqsədlərinə xidmət edir və qeyri-neft sektoruna xarici sərmayələrin artırılmasına dəstək verir.

Qeyd edək ki, mütəxəssislər küləyin sürətinin saniyədə 3-4 metr olduğu halda elektrik enerjisinin əldə edilməsinə mümkün sayırlar. Bakıda küləyin orta sürəti saniyədə 11 metrdir. Eyni zamanda işğaldan azad olunmuş Laçın və Kəlbəcər rayonlarında da küləkdən elektrik enerjisi alınması potensialı böyükdür. Kəlbəcər rayonunun dağlıq ərazilərində küləyin orta illik sürəti saniyədə 7-8 metr təşkil edir.

Bütün bunlar respublikamızda külək enerjisindən istifadə imkanlarının geniş olduğunu göstərir. Günəşimiz də boldur. Abşeronda da, digər bölgələrimizdə də. Odur ki, xarici investitorlar, o cümlədən "Masdar", "ACWA Power", BP və digər şirkətlər ölkəmizdə növbəti layihələri gerçəkləşdirmək marağındadırlar. Təqdirəlayiq haldır ki, "yaşıl enerji" layihələrini paytaxtdan inamla regionlara da "addım-layır". Yaxın gələcəkdə Naxçıvan MR-də, işğaldan azad olunmuş Cəbrayıl rayonunda, Biləsuvar, Neftçalada və digər bölgələrdə də "yaşıl enerji" stansiyaları tikiləcək. Bu da bir daha inam yaradır ki, Azərbaycanın ümumi elektrik enerjisi istehsalında "yaşıl enerji"nin payı ildən-ilə artacaq.

Flora SADIQLI,
"Azərbaycan"

COP29-la bağlı tədbir məkanında nəqliyyat monitorinqləri aparılıb

COP29 konfransına hazırlıq prosesi çərçivəsində nəqliyyatın idarə edilməsi üzrə monitorinqlərin davamı olaraq oktyabrın 27-də COP29-un konfrans məkanı olan Bakı Olimpiya Stadionunda nəqliyyatın hərəkəti üzrə növbəti sınaqlar keçirilib.

COP29 Azərbaycan Əməliyyat Şirkətinin Mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a verilən məlumata görə, proses çərçivəsində konfransın planı və marşrutuna uyğun stadionun müvafiq zonalarında COP29-a məxsus avtobusların hərəkəti, təhlükəsizlik və akkreditasiya yoxlamaları prosedurları test edilib. Budəfəki monitorinqin təşkilinə 600-dən çox COP29 könüllüsü cəlb olunub.

Qeyd edək ki, həmçinin ötən sutka ərzində COP29 Azərbaycan Əməliyyat Şirkəti, Daxili İşlər Nazirliyi, Fövqəladə Hallar Nazirliyi, Azərbaycan Yeriüstü Nəqliyyat Agentliyi, TƏBİB-in tabeliyində Respublika Təcili və Tə-

xirəsalınmaz Tibbi Yardım Mərkəzi ilə birgə şəhərin mərkəzi küçə və prospektlərində genişmiqyaslı gündüz və gecə nəqliyyat proseslərinin monitorinqi uğurla tamamlandı. Monitorinqlər çərçivəsində COP29-a məxsus avtobus və digər nəqliyyat vasitələri, təcili tibbi yardım və yanğınsöndürmə maşınları cəlb edilib.

Ümumilikdə nəqliyyat monitorinqlərinin məqsədi konfrans zamanı təbii ediləcək nəqliyyat sxeminin hərtərəfli sınaqdan keçirilməsi və nəqliyyat sahəsində planlaşdırılan tədbirlər üzrə tam hazırlığın təmin olunmasıdır.

Noyabrda Bakıya gələcək qonaqlar üçün 25 tur proqramı hazırlanaraq aidiyyəti üzrə təqdim olunub

COP29 kimi mühüm tədbirin ölkəmizdə yüksək səviyyədə keçirilməsini təmin etmək məqsədilə turizm sənayesinin texniki və təşkilati baxımdan tam hazır vəziyyətə gətirilməsi istiqamətində fəaliyyətlər davam edir.

Azərbaycan Respublikasının
Dövlət Turizm Agentliyi

Azərbaycana bu tədbirlərlə əlaqədar səfər edəcək qonaqların rahat formada yerləşdirilməsi üçün mayın 23-dən etibarən vahid onlayn rezervasiya platforması istifadəyə verilib. Qeyd edək ki, həmin platforma üzrə rezervasiyaların qəbulu davam etməkdədir. "COP29-accommodation.bnetwork.com" ünvanında yerləşən platformada hər bir ulduz dərəcəsinə uyğun hotelər və yaşayış kompleksləri barədə məlumatlar təqdim olunur. Bu barədə AZƏRTAC-ın sorğusuna Dövlət Turizm Agentliyindən məlumat verilib.

Bildirilib ki, yerləşdirmə məkanlarının ümumi həcmi və növləri, təhlükəsizlik, logistika baxımından olqatlılıq və qonaqlara xidmətlə bağlı digər sahələr beynəlxalq təcrübəyə və meyarlara əsasən götürülür.

Həmçinin Bakı, Sumqayıt şəhərləri və Abşeron rayonu ərazisində fəaliyyət göstərən 300-dən çox yerləşmə məkanında audit həyata keçirilib və onlardan 220-yə yaxın ulduz dərəcəsi əldə edib. Bunlardan 10 hotel 5 ulduz, 20 hotel 4 ulduz, qalanları isə müvafiq olaraq digər ulduz dərəcələrinə sahib hotellərdir.

Hotellərə əlavə olaraq ehtiyac yarandıqı təqdirdə yaşayış kompleksləri, villa kompleks-

ləri, istirahət mərkəzləri və digər yaşayış yerlərinin istifadəsi nəzərdə tutulur. COP29-da iştirak etmək istəyənlər üçün şəhərin istənilən ərazisində evlərin kirayəsi prosesi digər platformalar (airbnb, booking və s.) vasitəsilə mümkündür.

Xidmət keyfiyyətinin artırılması məqsədilə Bakı, Sumqayıt şəhərləri və Abşeron rayonunda fəaliyyət göstərən 300-ə yaxın yerləşmə obyektinin 2000-ə yaxın personalına 12 modul üzrə ixtisaslaşmış praktiki təlimlər, eləcə də dayanıqlılıq üzrə təlim, yerləşmə məkanlarında mətbəx idarəedilməsi və gastro-nomiya ilə bağlı (veqan və vegetarian menyuların hazırlanması daxil olmaqla) təlimlər keçirilməkdədir.

Bundan əlavə, 200 turizm bələdçisi sertifikatla təmin edilib və tədbir müddətində hotelərə dəstək olmaq üçün turizm könüllülərinə təlimlər keçirilib.

COP29 tədbiri ilə bağlı ölkəmizə gələcək qonaqlar üçün yarım günlük, tam günlük və gecələmə ilə 25 tur proqramı hazırlanaraq aidiyyəti üzrə təqdim olunub. Bakı ərazisində İçərişəhər, Yanardağ, Atoşqah, Qobustan kimi qoruqlar, milli parklar və digər turistik əhəmiyyətli yerlərlə yanaşı, Bakı-Şimal, Bakı-Şimal-Qərb və Bakı-Cənub istiqamətində olan turizm marşrutları üzrə də əsas destinasiyalar əhatə olunub.

Nyu Dehliyə "Yaşıl dünya naminə həmrəylik ili" nə və COP29-a həsr olunmuş veloyürüşü keçirilib

Azərbaycanın Hindistandakı səfirliyi Hindistan Velosipedçilər Konfederasiyası ilə birgə paytaxt Nyu Dehli şəhərində 2024-cü il "Yaşıl dünya naminə həmrəylik ili" və Birləşmiş Millətlər Təşkilatının İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyasına (COP29) həsr olunmuş velosiped yürüşü təşkil edib.

Səfirlikdən AZƏRTAC-a bildirilib ki, səhər saatlarında səfirliyin önündən başlayan veloyürüşü paytaxt Nyu Dehlinin mərkəzindəki tarixi "India Gate" abidəsinin önünə qədər davam edib.

Müxtəlif yaş qateqoriyalarından olan 100-dən artıq həvəskar velosipedçinin iştirakı yürüşün məqsədi sağlam və dayanıqlı həyat tərzinin təşviqi, iqlim dəyişikliyinə mənfi təsirləri barədə məlumatlılığın artırılması, Azərbaycanın COP29 sədrliyinin fəaliyyət gündəliyinə diqqətin cəlb edilməsi və geniş ictimai dəstəyin əldə edilməsi idi.

Veloyürüşün sonunda çıxış edən səfir Elçin Hüseynli Azərbaycan Prezidentinin Sərəncamı ilə ölkəmizdə elan edilmiş 2024-cü il "Yaşıl dünya naminə həmrəylik ili" çərçivəsində aparılan fəaliyyətlər və ölkəmizin COP29 sədrliyi dövründə irəli sürülən təşəbbüslər barədə məlumat verib. O, Hindistan Velosipedçilər Konfederasiyasının Azərbaycan COP Atoşqah çağırışına qoşulan ilk təşkilatlardan biri olduğunu diqqətə çatdırıb.

Konfederasiyanın prezidenti Ratan Rajnar Hindistan cəmiyyətində iqlim dəyişikliyi ilə bağlı məlumatlılığın artırılması, sağlam həyat tərzi və daha təmiz ətraf mühitin təşviqi məqsədilə veloyürüşü təşkil etdiyinə görə səfirliyə təşəkkür edib. O, rəhbərlik etdiyi təşkilatın peşə onur üzvlərinin Azərbaycanın COP29 sədrliyinin fəaliyyətini dəstəklədiyini bildirdi.

Tədbir zamanı səfirliyin həyatında və "India Gate" abidəsinin yanında "Yaşıl dünya naminə həmrəylik ili" və COP29-a həsr olunmuş fotostendlər yerləşdirilib, iştirakçılara müvafiq loqoların əks olunduğu xüsusi hazırlanmış köynəklər təqdim edilib.

Saymon STİL: "Milli iqlim planları qlobal istiləşmənin verdiyi zərərin qarşısını almaqda son dərəcədə yetərsizdir"

"Oktyabrın 28-də dərc edilən Milli Müəyyənləndirilmiş Təhlükələr (NDCs) yekun hesabatı uğursuzluq dövrünü başa vuraraq yeni sirlənmə mərhələsinə açan dönmə nöqtəsinə qeyd etmişdir. Bu, bütün ölkələrin gələn il daha iddialı milli iqlim planları təqdim etmələri ilə əlaqədardır".

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu barədə Birləşmiş Millətlər Təşkilatının İqlim Dəyişikliyi üzrə Çərçivə Konvensiyasının (UNFCCC) icraçı katibi Saymon Stilin 2024-cü il üçün NDCs yekun hesabatı ilə bağlı bəyanatında deyilir.

Hesabatın nəticələrinin məyus edici olduğunu, lakin tövçüblü olmadığını vurğulayan icraçı katib əlavə edib ki, hazırkı milli iqlim planları "qlobal iqtisadiyyatları və bütün ölkələrdə milyardlarla insanın həyatı və dolanışığı vasitələrini iflic edən" qlobal istiləşmənin vurdugu zərərin qarşısını almaqdan keyli geri qalır. O qeyd edib ki, daha iddialı yeni milli iqlim planları nöinki iqlim xaosunun qarşısını ala bilər, həm də prosesin düzgün aparılacağı təqdirdə insanlara yeni səviyyəyə çatmağa və hər bir ölkədə firavanlığa səbəb olacaqdır.

Saymon Stil vurğulayıb: "Yeni iddialı iqlim planları investisiya cəlb etmək, iqtisadi

artımı stimullaşdırmaq, imkanları artırmaq, iş yerləri açmaq, çirklənmənin səviyyəsini azaltmaq, sağlamlığı yaxşılaşdırmaq və xərcləri minimuma endirmək, təhlükəsizliyi təmin etmək və təmiz enerjiyə çıxışı asanlaşdırmaq üçün çox vacibdir və bir çox digər müsbət dəyişikliyə töhfə verə bilər".

Onun sözlərinə görə, gözlənilirdi ki, hazırda gələn il yeni NDCs-lərin hazırlanması üzərində çalışan ölkələrə münasibətdə builki hesabat 2025-ci ildə gözlənilən və tələb olunanlarla müqayisədə az irəliləyiş olacağını göstərir. Stil əlavə edib: "Mövqud planlar birlikdə tam həyata keçirilsə, 51,5 gigaton emissiya ilə nəticələnməkdir. 2030-cu ildə CO2 ekvivalenti 2019-cu ildə olduğundan cəmi 2,6 faiz azdır. Belə böyük həcmdə istixana qazlarının meydana gətirdiyi çirklənmə istisnasız olaraq bütün ölkələr üçün humanitar və iqtisadi fəlakətə zəmanət verir. İqlim Dəyişik-

liyi üzrə Hökumətlərarası Panel (IPCC) qeyd edir ki, 2019-cu il sənədləri ilə müqayisədə 2030-cu ilə qədər istixana qazları emissiyalarının 43 faiz azaldılması lazımdır. 2035-ci ilə qədər ümumi qlobal istixana qazı emissiyaları 2019-cu il səviyyəsi ilə müqayisədə 60 faiz azaldılmalıdır. Bu, ən pis iqlim təsirlərindən qorunmaq üçün XXI əsrdə qlobal orta temperatur artımını 1,5 dərəcə Selsi ilə məhdudlaşdırmaq baxımından çox vacibdir. İqlim fəlakətləri sürətlə artmaqdadır və bu kontekstdə temperatur dərəcəsinin hər bir detali vacibdir".

Qeyd edək ki, yekun hesabatında ölkələrin NDCs təhlükələrinin 2030-cu ildə gözlənilən qlobal emissiyalara birgə təsiri, eləcə də digər göstəricilər haqqında proqnozları yer alır.

IRENA-nın baş direktoru: "COP29 iqlim dəyişikliyi ilə mübarizə üçün həlledici mərhələdir"

Birləşmiş Millətlər Təşkilatının (BMT) İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyası (COP29) iqlim dəyişikliyi ilə mübarizə üzrə beynəlxalq öhdəliklərin gücləndirilməsi üçün həlledici mərhələdir.

AZƏRTAC "Solar-Quarter"ə istinadla xəbər verir ki, bu sözləri Beynəlxalq Bərpa Olunan Enerji Agentliyinin (IRENA) baş direktoru Françesko La Kamera BƏƏ-nin Əbu-Dabi şəhərində keçirilən IRENA Şurasının 28-ci Toplantısında bildirib.

Onun sözlərinə görə, COP29 əməkdaşlıq və əhəmiyyətli nəticələr əldə etmək üçün dövlətlərin son şansdır.

"2030-cu ilə qədər bərpaolunan enerjiyə 31,5 trilyon dollar həcmində investisiya qoyulmasına, səbəkinin təkmilləşdirilməsinə, dayanıqlılıq tədbirlərinə və enerji səmərəliliyinə təcili ehtiyac var. Bərpaolunan enerji investisiyaları isə 2023-cü ilə müqayisədə üç dəfə artırılmalıdır", - deyərək bildirib.

Françesko La Kamera ölkələri COP29-dan iqlim maliyyələşməsinin artırılması və qlobal enerji keçidinin irəliləyişində səyləri birləşdirmək üçün platforma kimi istifadə etməyə çağırıb. O, həmçinin COP29-un uğurlarına əsaslanaraq xalis sifir emissiyaya nail olmaq və iqlim dəyişikliyi ilə bağlı təcili problemlərin həlli istiqamətində qlobal səylərdə daha bir mərhələyə çatmaq məqsədilə COP30-a əvsahibliyi edəcək Braziliya ilə əməkdaşlığa başladıklarını əlavə edib.

REGIONLAR

Sumqayıt yubileyə hazırlaşır

Sumqayıtın 75 illik yubileyi ilə bağlı tədbirlər davam edir. Növbəti belə tədbir Abşeron-Xızı Regional Mədəniyyət İdarəsinin təşkilatçılığı ilə "Kimyaçı" sarayında keçirilib.

Şəhər rəhbərliyinin, hüquq-mühafizə orqanları, idarə, müəssisə və təşkilatların, eləcə də ictimaiyyətin nümayəndələrinin iştirak etdikləri tədbir Dövlət himninin səsləndirilməsi və şəhidlərin xatirəsinin yad edilməsi ilə başlayıb. Yubileyə həsr olunan sərgiyə baxış keçirildikdən sonra çıxış edənlər bildirdilər ki, 1949-cu ildə şəhər statusu alan Sumqayıt ötən dövr ərzində mühüm inkişaf yolu keçərək Azərbaycanın ən gözəl şəhərlərindən birinə çevrilib. Vurulub ki, Cənubi Qafqazın mühüm sənaye mərkəzlərindən biri kimi tanınan Sumqayıtın inkişafı Ulu Öndər Hey-

dər Əliyevin adı ilə bağlıdır. Bu gün Ulu Öndərin siyasətini uğurla davam etdirən Prezident İlham Əliyevin həyata keçirdiyi uğurlu iqtisadi islahatlar nəticəsində Sumqayıt yeni bir dövrünü yaşayır. Dövlət başçısının apardığı iqtisadi və sosial siyasət nəticəsində həyata keçirilən dövlət proqramlarının uğurlu icrası Sumqayıt şəhərinin də inkişafında mühüm rol oynayır.

O da qeyd olunub ki, son 20 il ərzində Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi altında

Sumqayıt şəhərində çox böyük layihələr reallaşdırılıb, şəhərin inkişafı ilə bağlı önəmli işlər görülmüşdür. Onların sırasında sənaye parklarının yaradılması, ətraf mühitin qorunması, şəhərin infrastrukturunun yenidən qurulması və modernləşdirilməsi, təhsil və sağlamlıq xidmətlərinin yaxşılaşdırılması kimi mühüm yeniliklər var.

Tədbir konsert proqramı ilə yekunlaşıb.

AKİF ƏLİYEV,
"Azərbaycan"

Yağışlar yığımı ləngitsə də...

Tərtərli pambıqçılar yetişdirdikləri məhsulu son qozayadək toplamaq əzmindədirlər

Artıq bu yerlərdən barıt qoxusu çəkilib. Güllə sasi, top gurtusu da eşidilmir. Qəhrəman oğullarımızın, şanlı ordumuzun hünəriylə erməni faşistlərinin 30 illik işğaldan azad edilən, bizlərə doğmadan doğma olan ana torpaq indi rahat nəfəs alır, sanki xilaskar övladlarına öz minnətdarlığını bərkətlə bildirir.

Dünya öz canı, qanı bahasına ana yurdu düşmən tapdaqından qoruyun, müqəddəs Qarabağ savaşında gerçək qəhrəmanlıq nümunəsi göstərərək Vətən müharibəsinin tarixinə adını yazan tərtərli döyüş meydanlarında olduğu kimi, əmək sahəsində də xariqələr yaradırlar.

Artıq bir neçə gündür ki, rayonun təsərrüfatlarında pambıq yığımına başlanılıb. Pambıq bu yerlərin qiymətli sərvətidir. Strateji məhsul olan pambığın bolluğu kəndlilərin firavan həyatına, xoş güzəranına əhəmiyyətli təsir göstərir, yerlərdə sosial-iqtisadi inkişafı şortləndirir. Günümüzün reallığı budur ki, dövlət də, torpaq mülkiyyətçisi də pambıqçılığı inkişaf etdirməkdə maraqlıdır. Kəndli rəzi salan ən əsas amil isə yetişdirdiyi məhsulun əlində qalması riskinin olmamasıdır. Digər kənd təsərrüfatı məhsullarından fərqli olaraq, pambığın etibarlı müştərisi, sərbəli bazarı var.

Tərtərdə cari ilin pambıq yığımına ilk olaraq Hüseynli kəndində - təcrübəli pambıqçı Firuz Rzayevin fermer təsərrüfatında başlanılıb. Rayonun ucqar kəndi olan Hüseynli Ağdamın uzun illər işğal altında olmuş əraziləri ilə həmsərhəddir. Mühərribə bu kəndin sakinlərinə də olmasın ağrı-acı yaşadı. Parlaq qələbədən, şanlı zəfərdən sonra üstünə azadlıq günəşi doğan Hüseynli indi tamam fərqli günlər yaşayır. Torpağa, zəhmətə bağlı hüsənlililər min bir həvəslə çalışır, dövlətin iqtisadi qüdrətini artırmaq, öz firavan həyatını təmin etmək, güzəranını yaxşılaşdırmaq üçün səy və bacarıqlarını əsirgəməyirlər.

Fermer Firuz Rzayev söhbət zamanı dövlət səviyyəsində göstərilən qayğıdan, yetişdirdikləri pambığın onların dolanışığına əhəmiyyətli təsirdən həvəslə söz açdı:

- İllərdir pambıq ekib becəririk. Heç zaman peşman olmamışıq. Dövlətin güclü əlini küreyimizdə hiss etdikcə işləmək həvəsimiz daha da artır. Bu il 15 hektar sahədə pambıq ekmişik. Yazda yağışlı-yagmurlu günlər çox olduğundan əlavə tədbirlər görməli olduq. Aqrartexnika qaydalarına ciddi əməl etdik. Şükürlər olsun ki, çəkdiyimiz zəhmət hədəfə getmədi. İndi ağ

örpəyə bürünmüş bol məhsullu tarlalara baxanda aylardan bəri çəkdiyimiz zəhmətin, axıtdığımız alın tərinin əgracısını unuduram. İnanıram ki, bu il hər hektarın məhsuldarlığı 50 sentnerə çatdıracağıq. Bizo qələbə sevincini bəxş edən Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevə, şanlı ordumuzun qəhrəman oğurlarına minnətdarlıq. Onların sayəsində bu gün dinc öməklə, halal zəhmətlə məşğulmuşuq. Firavan həyat, xoş güzəran isə öz əlimizdədir. Bu imkanı bizə yaradan dövlətimizə güvənirik.

Bu il Tərtər rayonunun təsərrüfatlarında 2436 hektarda pambıq ekilmişdir. Onun 1195 hektarı "MTK İstehsal

Kommersiya" MMC-nin, 827 hektarı "Azərpambıq" MMC-nin, 414 hektarı isə digər şirkətlərin payına düşür. Yetiştirilmiş məhsulu tez və itkisiz yığıb təhvil vermək üçün rayonda bütün qüvvələr səfərbərdir. Ötən illər olduğu kimi, məhsul yenə də texnikanın gücü ilə yığılır. Traktorlar, lafetlər də yetərincədir.

Son günlər havalər pambıq yığımı üçün əlverişsiz keçir. Intensiv yağışlar əlavə problemlər yaradır, amma bu, fermerləri qorxutmur. Əmindirlər ki, havalər onlara məhsulu toplamaq üçün möhlət verəcək.

LAZIM QULİYEV,
"Azərbaycan"

GDU ilə Təhsil Tələbə Krediti Fondu arasında əməkdaşlıq genişlənəcək

Təhsil Tələbə Krediti Fondunun (TTKF) nümayəndələri Gəncə Dövlət Universitetində olmuşlar. Görüşdə fondun İdarə Həyətində sədrinin müavini Tahir Xələfov, universitetin tədris məsələləri üzrə prorektoru Şahin Xurşudov və hər iki tərəfdən digər məsul şəxslər iştirak etmişlər.

Şahin Xurşudov çıxış edərkən dövlətin təhsilə qayğısından, bu istiqamətdə həyata keçirilən layihələrdən danışmış, tələbələrin təhsil haqqını ödəməsi baxımından fondun yara-

dılmasının böyük əhəmiyyət daşıdığını diqqətə çatdırmışdır. Tahir Xələfov isə çıxış edərkən fondun fəaliyyət istiqamətləri və təhsil kreditinin verilməsinin meyarları, eləcə

də fondan yararlanmış şəxslərin məşğulluq imkanlarının artırılması, məzunların işlə təmin olunması istiqamətində fond tərəfindən aparılan işlər, dövlət və özəl sektor təmsilçiləri ilə əməkdaşlıq əlaqələri haqqında məlumat vermişdir.

Görüşdə fondun Gəncə Dövlət Universiteti üzrə koordinatoru Sevinc Quliyeva təhsil tələbə krediti ilə bağlı mütləmədi maarifləndirmə işlərinin aparıldığını diqqətə çatdırmışdır. Bildirilmişdir ki, 2021-ci ilin noyabr ayından fəaliyyətə başlayan Təhsil Tələbə Krediti Fonduna universitetlərdən təxminən 55 min müraciət daxil olmuş, 43 mindən çox təhsil tələbə krediti müqaviləsi imzalanmışdır.

S.YUNISOĞLU,
"Azərbaycan"

12 min ting əkiləcək

Samux rayonunun Ziyadlı kəndinin inzibati ərazisində, Samux-Kür yolunun kənarında "Yaşıl dünya naminə həmrəylik ili" çərçivəsində ağacəkmə aksiyası keçirilmişdir.

Rayon rəhbərliyi, şəhid ailələri, qazilər, idarə müəssisə və təşkilatların kollektivləri, eləcə də gənc könüllülərin iştirak etdikləri aksiyada avtomobil yolunun kənarına yerli iqlim şəraitinə uyğun xan çinarlar, şam, sərv ağacları

və digər gül kolları əkilmişdir. Aksiya çərçivəsində əvvəllər əkilən ağac tinglərinə də aqrartexniki qulluq göstərilmişdir.

Qeyd edək ki, son 5 gün ərzində Samux rayonunda 9 mindən çox ağac və gül kolu əkilmişdir. Əkilən ağacların suvarılması üçün müasir damcı suvarma sistemi yaradılmışdır. Ümumiyyətlə, mövsüm ərzində 20 hektar ərazidə 12 mindək tingin əkilməsi planlaşdırılmışdır.

"Azərbaycan"

Tezliklə Abşeronda abadlaşmayan ərazi qalmayacaq

Rayon ərazisində aparılan yenidənqurma və yaşıllaşdırma işləri COP29 ərəfəsi daha da sürətlənib

BMT-nin İqlim dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu Sessiyasına (COP29) az vaxt qalıb. Ölkəmizdə keçirilən bu möhtəşəm tədbirə hazırlıq işləri isə özünün son mərhələsinə qədəm qoşub.

2024-cü il ölkəmizdə həm də "Yaşıl dünya naminə həmrəylik ili" kimi əlamətdardır. Əslində, COP29 və "Yaşıl dünya" naminə həmrəylik bir-birindən ayrılmaz anlayışlardır, məntiqli bir-birinin davamıdır. Bu çərçivədə keçirilən tədbirlər, o cümlədən ölkəmizin bütün regionlarında aparılan abadlıq və yaşıllaşdırma işləri bunu təsdiqləyir. Abşeron rayonu da təbii olaraq bu mühüm kampaniyadan kənar qalmır.

Rayon rəhbərliyinin, idarə müəssisələrin kollektivlərinin, Abşeron RHİ könüllülərinin, şəhid ailələrinin, mühərribə iştirakçılarının və ictimaiyyət nümayəndələrinin iştirak etdikləri "yaşıl aksiya"lar ilk növbədə rayon ərazisindən keçən magistral yolların kənarlarını əhatə edir. Oktyabrın 18-dən başlayan aksiyada ümumilikdə 16500 ağac və həmişəyaşıl gül kolu əkilib. Əkilən ağaclarla lazımı aqrartexniki qulluq göstərilib, həmin sahələrdə suvarma şəbəkəsi çəkilib.

Xırdalan şəhərindəki Heydər Əliyev adına Mədəniyyət və İstirahət Parkında da abadlıq tədbirləri həyata keçirilib. Parkın ərazisində 2000 kvadratmetrə yaxın sahədə çəmənlər, mövcud yaşıllaşdırma aqrartexniki qulluq göstərilib. Bundan əlavə, parkda ümumi iməcilik keçirilib, ərazi alaq

otlarından təmizlənilib. Bütün bunların sayəsində yarımsəhra ərazi hesab olunan Abşeron rayonunun bütün kənd və qəsəbələri yeni görkəm alıb.

Amma bir iş də var ki, təmizlik və abadlıq yoxdursa, yaşıllığın heç bir faydası olmaz. Yaşıllıq nə qədər gözəl olursa, o qədər təmizlik tələb edir. O qədər təmizlik tələb edir, o qədər təmizlik tələb edir. O qədər təmizlik tələb edir, o qədər təmizlik tələb edir.

mətlər İdarəsinin işçiləri daim kiçik və parklarda ümumi səliqə-sahmının olmasına çalışır, eyni zamanda yaşıllıqlara qulluq edirlər. Saray, Mehdiabad, Masazır, Novxanı, digər kənd və qəsəbələrdə yolların kənarlarına ekilən ağacların boy atıb böyüməsində onların da əməyi əs deyil.

Bakı-Quba yolunun Abşeron rayonu ərazisindən keçən hissəsində əsaslı təmir işlərinin aparılması sayəsində həm ərazi abadlaşıb, həm də sürü-

cülər, səmşinlər, piyadalar rahatlıqla çıxırlar. Masazır, Saray, Ceyranbatan və yaxınlıqda yerləşən yaşayış massivlərində isə ticarət obyektləri təmir edilir. Təmirdən sonra onlar yol kənarında salınan yaşıllıq zolaqları ilə birlikdə əraziyə ayrı görkəm verəcək. Yeri gəlmişkən, ərazidəki bir çox reklam lövhəsi də yenilənir, yolların işıqlandırılması sistemi dəyişdirilir.

Həmişə qonaqlarımızı günəşin hərəti ilə qarşılayan "qızıl qumlu" Abşeron indi onları həm də yaşıllıqları ilə heyranləşdirəcək, güllü-çiçəyi ilə salamlayacaq. Başqa sözlə, abşeronlular da COP29-un qonaqlarını layiqincə qarşılayacaqlar.

A.ƏLİYEV,
"Azərbaycan"

Goranboylular 3 şirkətlə müqavilə bağlayıblar

də Goranboydur. Rayonun əkinçiləri strateji məhsul olan pambığın istehsalını artırmaq üçün bütün imkanlardan istifadə edirlər.

Rayonda pambığın becərilməsi və tedarükü ilə "MTK İstehsal Kommersiya", "Azərpambıq" və "Goran-Cotton" MMC-lər məşğul olur. Cari ilin

məhsulu üçün istehsalçılarla 1450 hektar üzrə müqavilə bağlanmışdır. Bu sahələr əsasən Fəxrətli, Qaramusalı, Səfikürd, Xan Qərənd, Əlirzalı, Yeniyol, Balakürd, Boluslu, Nərimanlı, Qarapirimli, Goranlı, Quşçular, Gülməmmədli, Düzqışlaq və Aşağı Ballıqaya kəndlərindədir. Hazırda pambıq sa-

həndə 3 kombayn işləyir. Son məlumatlara görə, sahələrdən 800 tona yaxın məhsul toplanmışdır. Məhsuldarlıq da pis deyil. Məsələn, Qırıxlı kəndində hər hektardan 25, Xanqərənd kəndində 30 sentnerə qədər məhsul toplanmışdır.

"Goran-Cotton" MMC-də də qüvvələr səfərbəriyyəyə alınıb. Şirkətin pambıq qəbulu məntəqəsi rayonun Dəliməmmədli şəhərində yerləşir. Burada pambıq emal ediləndən sonra presləndirərək anbara yığılır.

Rayonda böyük pambıq istehsalçılarından biri də "MTK İstehsal Kommersiya" MMC-dir. Hər il olduğu kimi, bu il də MMC-nin müqavilə bağladığı sahələrdə bol məhsul yetişdirilmişdir. Texnika sarıdan da əlavə bir çətinlik yoxdur. Şirkətin özünün 7 pambıqçıqan kombaynı, bir neçə becərmə traktoru var.

SABİR ƏLİYEV,
"Azərbaycan"

Narkomaniyaya qarşı mübarizə maarifləndirmədən başlayır

Şirvan Şəhər İcra Hakimiyyətinin və Şirvan Şəhər Polis Şöbəsinin birgə təşkilatçılığı ilə 1 nömrəli şəhər orta məktəbində narkomaniyaya qarşı mübarizə mövzusunda maarifləndirici tədbir keçirilib.

Tədbirdə ŞİH-in başçısı, SPS-nin rəisi, şəhər prokuroru, Dövlət Təhlükəsizliyi Xidməti Şirvan şəhər şöbəsinin rəisi, Şirvan-Salyan Regional Təhsil İdarəsinin əməkdaşları, məktəbin müəllimləri və yuxarı sinif şagirdləri iştirak etdilər.

Çıxış edən ŞİH-in başçısı İlqar Abbasov narkomanlığa və narkotik vasitələrin qanunsuz dövriyyəsinə qarşı mübarizə üzrə nəzərdə tutulan tədbirlərin icrasını təmin etmək məqsədilə yaradılan müvafiq komissiyamın fəaliyyətindən danışıb, narkomanlığın ictimai bəla olaraq cəmiyyətə ziyanı, bu bəla ilə mübarizədə təbii olaraq məarifləndirmə işinin gücləndirilməsi, yeniyetmə və gənclərin sağlam həyat tərzi ruhunda tərbiyə edilməsi, müxtəlif zərərli vərdislərin yayılmasının qarşısının alınması istiqamətində şəhərin idarə, müəssisə və təşkilatlarında mütəmadi kütləvi tədbirlər təşkil edildiyini diqqətə çatdırdı. Ölkəmizdə sosial-iqtisadi inkişafın təmin edilməsinin, insanların sağlamlığının qo-

runmasının, rifah halının yaxşılaşdırılmasının və cəmiyyətdə mənəvi-əxlaqi dəyərlərin önəmini vurğulayan ŞİH-in başçısı narkomaniyaya qarşı mübarizə sahəsində dövlət siyasətinin strateji istiqamətlərini müəyyən edən bir sıra qanun və dövlət proqramlarının Şirvan şəhərində də həyata keçirildiyini qeyd etdi.

Şəhər Polis Şöbəsinin rəisi Füzuli Əhmədov, şəhər prokuroru Kamal Talbov, Dövlət Təhlükəsizliyi Xidməti Şirvan şəhər şöbəsinin rəisi Mehman Qasimov da dövrümüzün bəlası olan narkomanıyanın insanlara vurduğu mənəvi və maddi zərərlərdən danışıblar. Hazırda Şirvan şəhərində narkomaniyaya və narkotik vasitələrin qanunsuz dövriyyəsinə qarşı sort tədbirlərin həyata keçirildiyini, qısa müddətdə şəhərin narkotik "taci"lərdən təmizlənməsi istiqamətində xeyli işlər görüldüyünü, ardıcıl maarifləndirmə və profilaktik işlərin aparıldığını vurğulayan natiqlər gəncləri sağlam həyat tərzi keçirməyə səsləyiblər.

Sonda tədbir iştirakçılarının sualları cavablandırılıb.

SEYRAN CAVADOV,
"Azərbaycan"

«AZƏRBAYCAN» qəzetinin 1919-cu il 27 aprel (Bazar günü) tarixli 167-ci nömrəsinin ADA Universitetinin dəstəyi ilə transliterasiyası

Azərbaycan Hökuməti, əhəlisinə bütün siyasi, ictimai ixtiyarət bəxş etmiş və bilümun sayını mədəniyyət, insanıyyət yoluna verməklə məmləkətdə ticarət və sair mədəni işlərində davamına çalırs. Azərbaycan Cümhuriyyəsinin qaydalarını bilmək üçün həm də bu cümhuriyyət gətirli yolunu dürüst və doğrucasına dərk etməyə, mədəni hökumətlərin nümayəndələri şahid ola bilər.

Azərbaycan Cümhuriyyəsi də isbat etmiş ki, o da qeyri [başqa] mədəni, müstəqil millətlər kimi müstəqilə yaşamağa müstəhaq [haqqı çatarı], qadir və qəbildir. Ancaq rəsmiyyət üçün onun istiqlalıyyətinin və hüququnun qeyri müəazzəm millətlər [digər böyük millətlər] tərəfindən qəbulu arzu olunur. Və qeyri millətlərlə ələqə-mədəniyyəti düzəldib yaşayacaqdır. Cümliə müəazzəm Avropa millətlərinə rüca [müraciət] etməkdən əvvəl cavab Azərbaycan Cümhuriyyəsi əvvəlca sizin əlcanab şəxsiyyətinizə – ki xirdə millətlərin hüququnu müdafiə etməyə sizin əzanabların qələmşirdir – müraciət edib də sizdən onun istiqlalıyyətinin təsdiq etdirilməyi və bütün millətlər üçün etiraf etmiş olduğunu müstəqil yaşayış hüququndan istifadə etdikdə qarşımıza çıxacaq mənasızları rəf və dəf etməkdə [aradan qaldırmaqda və uzaqlaşdırmaqda] millətistin sizdən ali müəhəzir [dəstək] gözləyir.

Heyət-i-Vükala rəisi: Fətəli xan Xoyski

Xarıciyyə naziri vəzifəsinə ifa edən: Adil xan Ziyadov

Novabr ayının 17-də 1918-ci sanədə Azərbaycan pəytaxtında böyük bir əhvalət vəqə oldu. Böylə ki, həmin bu gündə bizim pəytaxtımıza müttəfiq ingiliz, Amerika və Fransə ordu və başqa general Tomson komandan olmaqla varid [daxil] oldu. Məlum olduğu üzərə, Ənzəlindəki Müttəfiq ordusu nümayəndələri Bakıdakı Türk komandasına Türkiyə ilə bağlanmış əhdnaməyə görə türklərin Bakıdan çəkilib gətməli olduqları barəsində bir teleqram göndərmişlər. Bu əhvalət məlum olduqdan sonra Azərbaycan Hökuməti tərəfindən general Tomson ilə zəbanən [dillə; üz-üzə] danışıqdan ötrü məşhur ədib və mühəris Əhməd bəy Ağəyev, həzriki Rəisi-vükala Nəsil bəy Yusifbəyli və Məclis-i-Məbusən əzasından [üzvlərindən] Musa bəy Rəfiyevdən ibarət bir heyət Ənzəliyə gəndərildi. Danışq əsanədə Azərbaycan nümayəndələri Müttəfiq nümayəndələri Azərbaycandakı idarə və bütün işlər Azərbaycan hökuməti əlində olduğunu, eyni zamanda bu hökumətin Müttəfiqlər tərəfindən təmməllənmiş və arada yənlişik və itxəf çıxmaqda üçün onlara ləzmi əhvali bildirmişlərdir.

Novabr ayının 16-sə Ənzəlindəki nümayəndələrimizdən bu məzmunədə bir teleqram visul oldu [gəlib çatdı]. "Müttəfiq ordunun nümayəndəsi Azərbaycan Hökuməti ilə əlaqədə bəzələyir. Bütün siyasi, ictimai idarələr və təşkilatlar öz qaydasında qalacaqlar. Təkcə Bakıda Tomson general-qubernator vəzifəsində olacaq və Bakı polis işlərinin üstündə ingilislərdən bir nəfər olacaqdır."

Bu teleqramı aldıqdan sonra hökumətimiz darhal Ənzəliyə bir məzmunədə bir cavab teleqram göndərmişdir:

"Müttəfiq ordunun Baş komandanı Tomson əzanablarına. Azərbaycan Hökuməti tərəfindən sizin komandanız altında Bakıya gəlməyə Müttəfiq orduya mane yoxdur. Hökumət əmindir ki, Müttəfiq ordunun Azərbaycanca qəlməsi Azərbaycan Hökuməti daxil işlərinə qarışmaqda surətədə istiqlalıyyətimizə və məmləkətimizin təmməniyyətinə xəta toxunmaz. Hökumət genə ümid edir ki, nümayəndələrimiz ədialə danışıqdan sonra bir daha şansı görüşməklə ələqəmiz və müənasibətimiz dəhə də aydın olacaq. Azərbaycan Hökuməti tərəfindən gələcək ordu üçün lazımi tədarük görülməkdədir."

Cavabında general Tomson bu məzmunədə bir teleqram göndərmişdir:

"Azərbaycan Cümhuriyyəsi rəisinə. Mənzə göndərdiyiniz teleqramı təşəkkür edirəm. Eyni zamanda ümidvaram ki, göstərdiyiniz yol ilə müttəhidən [birgə] hərəkət edər isək, hər iki tərəfin ehtiramına və ələqəsinə səbəb olacaqdır."

General Tomsonun axırına teleqramımızın məzmunu, yəni Azərbaycan Cümhuriyyəsi rəisinə general Tomson müraciət etdikdə islətişli sözlərdən – və göstəriləcək yol ilə hərəkət edəcəklər və bir hərəkətdən ələqənə gənzələşməsi, Müttəfiq ordunun buraya gəlməsinə gəzməklə onları burada tutacaqların müvəqə türklərin tutduğu mövqə olacaqdır – zahir də oldu.

Novabrın 17-sində dəndə üzündə cənub səmtində gəmilər görünməkdə oldu və saat 2-də general Tomsonun xüsusi vapuru "Qafqaz-Merkur" körpüsünə yənədi. Hökumət məni və Daxiliyyə naziri Behbud xan Cəvanşiri Müttəfiq dövlətlər nümayəndələrinin pəytaxtımıza gəldikləri münasibətə təbrik etməyə gəndərmişdi. Mənim təbrik sözlərim bu idi:

"Azərbaycan Hökuməti tərəfindən mən Xarıciyyə naziri vəzifəsinə ifa edən, sizi pişvəz etməyə vəkil etdim. Bu surətə Müttəfiq ordunun Baş komandanı və nümayəndəsi si fəti ilə pəytaxtımıza vurunudunu hökumət tərəfindən təbrik edirəm. Cəhan müharibəsi nəticəsində millətlərin bir-birindən ayrı düşdüydündən, eyni zamanda qən içində qarış olmuş həlaldə yənə təza işğalı bir ələm açılması əştərdir. Cavab Azərbaycan türk xalqı Cəhan müharibəsinin fəlakətindən xilas olub əbədi qənamı və müstəqil səltənət həyatına qədəm atıyır. Bizim millətistməz əmindir və ümid edir ki, onlardan Avropa və Amerika mədəni qərdəslər insanıyyətinin təriqətini [yolunu] nəzərə alıb, mədəni əlalərinə daxil etməkdən baş qəçməyəcəqlər."

Sonra general Daxiliyyə naziri, Baladiyyə İdarəsinin rəisi müəvini və sair təşkilat nümayəndələri təbrik etdilər. Təbrik nitqinə cavabən general Tomson belə söylədi:

"Cəhan müharibəsinin axır yetmişinə görə sizi təbrik edirəm və sizə məlum edirik ki, mən Müttəfiq ingiliz, Amerika və Fransə müəzzəm [böyük] dövlətlərinin nümayəndəsi si fəti ilə komandanə atıldığını ordu ilə burayın gəlməkdən məqsədim Türkiyə ilə əqd etdiyiməzi sühlanməyə görə buranı süh və müsəlimət [səməsi] qaydası ilə saxlamalıdır. Və sizin daxil işlərinizə nə indiki zamanda və nə də gələcəkdə əbadən [səli] müdaxilə etmək qəsdində deyiləm. Mən ümid edirəm ki, bir yerdə işləməklə gözlədiyimiz məqsəd əldə olacaqdır." (yənə var)

Adil xan Ziyadov

Ədəbi sütünlər

QÜRƏT ELLƏRDƏ YADİ-VƏTƏN*

("Karpat" xatirələrindən...)

- 3 -

Qürəb əllər, əğərçi oldu yerim, Sənə aid bütün düşüncələrim. Ey mənə baslayan çəmənzarım, Ey kəvəli rəfiq-əfkərim, Karpat üstündəyəm, könlüm sənədə Təfil-dini ağ gəlməyə gəlməyə.

Sən yuvam, lənəyi-həyatımın, Bağzari-tərənnümtəmsən Mənə sair doğan ənam sənədə, Əbədiyyət məzarı sənədə, Cəx uzaq olsa da bu tən sənədən, Könlüm ayrılmayı, vətən, sənədən. Dostlar sənədə, sənəyə yaranım, Ey mənim əsiyani-ziganımı! Sənsən öz oğlunu qucaqda tutan, Başləmək üçün əkməyini yəratan! Və ənam süfrəni həyatı üçün, Qucağın sən yerini məməti üçün. Ey xəzənə gözümdə fəsl-i-bəhar! Ən gətibə törpə, ey səvimi! diyar! Sən kızı-tübari içində nəsan? Ey gözəl parça, qitəyi-əhsən! Hüsnlər qaynayı zəminindən, Mənbəyi-hüsnən ə sanlı vətən! Dağların ziqvuru, pürəzəmət Eyləyir ərz çöhrə vü qəmət. Yüksənlərdə var qürüri-vüçül,

Gənca: Davud

İstəyir adam olsun, istəsə kuh. Gözəlin, yüksəyin təbətdir – Kibr sətməq həmişə adətidir. Sən də, ey kuhi-zişükühi-vətən. Həm gözəlsən və həm də yüksəkənsən. Yaxşır cisminə böyük əzəmət. Ey uca boylu, heykəli-qüdrət. Çünki var sənə qəməti-bələ, Ziqvur olmağın deyil bica. Ey vətən, ey zəmini-müstəsnə! Sən gözəlsən, fəqət ki, biz ər ə'mə. Aqlında üyünə-əhli-vətən, Görəcəklər ki, sən nə dilsərsən.

Şəhər: Enstəri, 1916

Əbdülsəlimzadə Mahəmməd Hədi

VÜKƏLA ŞURASINDA [NAZİRLƏR KABİNƏTİNDƏ]

- Rəisi-vükələnin [Baş nazirin] Ticarət və Sənəyə naziri müəvini Tağı bəy Səfəraliyevin istefa vərması haqqında təşəbbüsünə dair məruzəsindən sonra qət edilmişdir:

Tağı bəy Səfəraliyevi öz vəzifəsindən ərizəsinə məbni [əsasən] əzad etməli.

- Ticarət və Sənəyə nazirinin müəvini təəyyünü [təyin edilməsi] haqqında məruzəsindən sonra qət edilmişdir:

Yusifəli Əliyevi Ticarət və Sənəyə naziri müəviniyyəinə təyin etməli.

- Maarif nazirinin kitab almaq üçün para təxsis [ayrılması] haqqında məruzəsindən sonra qət edilmişdir:

Hökumət ixtiyarından 20 milyon fondan Nəzarətə [Nazirliyə] kitab almaq üçün 18 min rubla buraxılsın.

- Rəisi-vükələnin Baladiyyə İdarəsinə faizsiz 35 milyon qarz [borc] vermək haqqında məruzəsindən sonra qət edilmişdir:

1) Məliyyə nazirinə təqdim olunan ki, təccil surətədə Baladiyyə İdarəsinə 10 milyonluq 5 faizli qarz ləyhiyyə-qənamıyyəsi idxal etsin. İşbu qarz bu qəydə üzərə verilməlidir: birinci, ikinci sənə üçüq milyon, üçüncü sanədə isə qəzrin bütün qənam hissəsi.

2) Baladiyyə İdarəsinin məddətan fən bir həlaldə olduğuğdan dələyi ki, xidmətlərə məvəcib vərması üçün baladiyyə pulu yoxdur, Parlaman qənam ləyhişəlini təsdiq edənə kimi Divani-Rəyətəsin icazəsi ilə həman qarz həsbə qəzmi buraxılsın.

3) 35 milyonluq faizsiz qarz məqsəd məsələsi Məliyyə və İqtisadi Komissiyonuna vərilsin.

- Ərazi naziri müəviniyin məzuniyyət istəməsi barəsindəki məruzəsindən sonra qət edilmişdir:

Ərazi nazirinə 12 günlük məzuniyyət vərəmalı, nazir qayıdandaq onun vəzifəsinə Türrüq və Maabir [Naqliyyat və Rabitə] nazirinə həvalə etməli.

- Ədliyyə nazirinin Nəzarət məxaricətindən ötrü 50 min rubla buraxılması haqqında məruzəsindən sonra qət edilmişdir:

Hökumət təht-ixtiyarından 20 milyon fondan Ədliyyə nazirinə 50.000 rubla buraxılsın. Fəqət məbləğ hökumətin 12 fəvral qənam məvəcibinə [qənamına əsasən] xərc edilmişdir.

- Maarif nazirinin işləməyə əlisdirməq hal-hazırın ən birinci məqsədlərindən olduğu üçün məhəlli [yerli] qüvvələr bu yəldə ciddən çalışmalıdırlar. Böylə olarsa, dövlət xəzəsininin xərci işə yəramaz qəçqərlik üçün bir qədəm də əsan olacaqdır, zira bir çox təşkilətlərə əhtiyac vərdir. Buna görə bütün müfəttişlər və başqa Ümuri-Xəriyyə və Nəfis Nəzarəti müəssisələrindən rica edilər ki, işə yərar qəçqərlik üçün lazımi əmələxənalər və məhəlli iş müəssisələrində gəzərək əyini düşüdüydündən, eyni zamanda qən içində qarış olmuş həlaldə yənə təza işğalı bir ələm açılması əştərdir. Cavab Azərbaycan türk xalqı Cəhan müharibəsinin fəlakətindən xilas olub əbədi qənamı və müstəqil səltənət həyatına qədəm atıyır. Bizim millətistməz əmindir və ümid edir ki, onlardan Avropa və Amerika mədəni qərdəslər insanıyyətinin təriqətini [yolunu] nəzərə alıb, mədəni əlalərinə daxil etməkdən baş qəçməyəcəqlər."

General Tomsonun axırına teleqramımızın məzmunu, yəni Azərbaycan Cümhuriyyəsi rəisinə general Tomson müraciət etdikdə islətişli sözlərdən – və göstəriləcək yol ilə hərəkət edəcəklər və bir hərəkətdən ələqənə gənzələşməsi, Müttəfiq ordunun buraya gəlməsinə gəzməklə onları burada tutacaqların müvəqə türklərin tutduğu mövqə olacaqdır – zahir də oldu.

Novabrın 17-sində dəndə üzündə cənub səmtində gəmilər görünməkdə oldu və saat 2-də general Tomsonun xüsusi vapuru "Qafqaz-Merkur" körpüsünə yənədi. Hökumət məni və Daxiliyyə naziri Behbud xan Cəvanşiri Müttəfiq dövlətlər nümayəndələrinin pəytaxtımıza gəldikləri münasibətə təbrik etməyə gəndərmişdi. Mənim təbrik sözlərim bu idi:

"Azərbaycan Hökuməti tərəfindən mən Xarıciyyə naziri vəzifəsinə ifa edən, sizi pişvəz etməyə vəkil etdim. Bu surətə Müttəfiq ordunun Baş komandanı və nümayəndəsi si fəti ilə pəytaxtımıza vurunudunu hökumət tərəfindən təbrik edirəm. Cəhan müharibəsi nəticəsində millətlərin bir-birindən ayrı düşdüydündən, eyni zamanda qən içində qarış olmuş həlaldə yənə təza işğalı bir ələm açılması əştərdir. Cavab Azərbaycan türk xalqı Cəhan müharibəsinin fəlakətindən xilas olub əbədi qənamı və müstəqil səltənət həyatına qədəm atıyır. Bizim millətistməz əmindir və ümid edir ki, onlardan Avropa və Amerika mədəni qərdəslər insanıyyətinin təriqətini [yolunu] nəzərə alıb, mədəni əlalərinə daxil etməkdən baş qəçməyəcəqlər."

Sonra general Daxiliyyə naziri, Baladiyyə İdarəsinin rəisi müəvini və sair təşkilat nümayəndələri təbrik etdilər. Təbrik nitqinə cavabən general Tomson belə söylədi:

"Cəhan müharibəsinin axır yetmişinə görə sizi təbrik edirəm və sizə məlum edirik ki, mən Müttəfiq ingiliz, Amerika və Fransə müəzzəm [böyük] dövlətlərinin nümayəndəsi si fəti ilə komandanə atıldığını ordu ilə burayın gəlməkdən məqsədim Türkiyə ilə əqd etdiyiməzi sühlanməyə görə buranı süh və müsəlimət [səməsi] qaydası ilə saxlamalıdır. Və sizin daxil işlərinizə nə indiki zamanda və nə də gələcəkdə əbadən [səli] müdaxilə etmək qəsdində deyiləm. Mən ümid edirəm ki, bir yerdə işləməklə gözlədiyimiz məqsəd əldə olacaqdır." (yənə var)

YANDIRICI XƏBƏRLƏR

Hər gün yüzlərcə qılıpça, bənizi soluq Göyçə qəçqinlərinin soqaqlarında səfil-səfil doladıqların görürük. Bu günlərdə Qəramurd nəqli vəkilərindən bütün Göyçənin düşmənlər tərəfindən zabud və təxrib olunduğunu eşitdim. Zəimləm xəncəri ağzından bir dərün cənni qurtaran zəvəllər ətraf müəssisələrindən rəca edilər ki, işə yərar qəçqərlik üçün lazımi əmələxənalər və məhəlli iş müəssisələrində gəzərək əyini düşüdüydündən, eyni zamanda qən içində qarış olmuş həlaldə yənə təza işğalı bir ələm açılması əştərdir. Cavab Azərbaycan türk xalqı Cəhan müharibəsinin fəlakətindən xilas olub əbədi qənamı və müstəqil səltənət həyatına qədəm atıyır. Bizim millətistməz əmindir və ümid edir ki, onlardan Avropa və Amerika mədəni qərdəslər insanıyyətinin təriqətini [yolunu] nəzərə alıb, mədəni əlalərinə daxil etməkdən baş qəçməyəcəqlər."

General Tomsonun axırına teleqramımızın məzmunu, yəni Azərbaycan Cümhuriyyəsi rəisinə general Tomson müraciət etdikdə islətişli sözlərdən – və göstəriləcək yol ilə hərəkət edəcəklər və bir hərəkətdən ələqənə gənzələşməsi, Müttəfiq ordunun buraya gəlməsinə gəzməklə onları burada tutacaqların müvəqə türklərin tutduğu mövqə olacaqdır – zahir də oldu.

Novabrın 17-sində dəndə üzündə cənub səmtində gəmilər görünməkdə oldu və saat 2-də general Tomsonun xüsusi vapuru "Qafqaz-Merkur" körpüsünə yənədi. Hökumət məni və Daxiliyyə naziri Behbud xan Cəvanşiri Müttəfiq dövlətlər nümayəndələrinin pəytaxtımıza gəldikləri münasibətə təbrik etməyə gəndərmişdi. Mənim təbrik sözlərim bu idi:

"Azərbaycan Hökuməti tərəfindən mən Xarıciyyə naziri vəzifəsinə ifa edən, sizi pişvəz etməyə vəkil etdim. Bu surətə Müttəfiq ordunun Baş komandanı və nümayəndəsi si fəti ilə pəytaxtımıza vurunudunu hökumət tərəfindən təbrik edirəm. Cəhan müharibəsi nəticəsində millətlərin bir-birindən ayrı düşdüydündən, eyni zamanda qən içində qarış olmuş həlaldə yənə təza işğalı bir ələm açılması əştərdir. Cavab Azərbaycan türk xalqı Cəhan müharibəsinin fəlakətindən xilas olub əbədi qənamı və müstəqil səltənət həyatına qədəm atıyır. Bizim millətistməz əmindir və ümid edir ki, onlardan Avropa və Amerika mədəni qərdəslər insanıyyətinin təriqətini [yolunu] nəzərə alıb, mədəni əlalərinə daxil etməkdən baş qəçməyəcəqlər."

Sonra general Daxiliyyə naziri, Baladiyyə İdarəsinin rəisi müəvini və sair təşkilat nümayəndələri təbrik etdilər. Təbrik nitqinə cavabən general Tomson belə söylədi:

"Cəhan müharibəsinin axır yetmişinə görə sizi təbrik edirəm və sizə məlum edirik ki, mən Müttəfiq ingiliz, Amerika və Fransə müəzzəm [böyük] dövlətlərinin nümayəndəsi si fəti ilə komandanə atıldığını ordu ilə burayın gəlməkdən məqsədim Türkiyə ilə əqd etdiyiməzi sühlanməyə görə buranı süh və müsəlimət [səməsi] qaydası ilə saxlamalıdır. Və sizin daxil işlərinizə nə indiki zamanda və nə də gələcəkdə əbadən [səli] müdaxilə etmək qəsdində deyiləm. Mən ümid edirəm ki, bir yerdə işləməklə gözlədiyimiz məqsəd əldə olacaqdır." (yənə var)

MÜƏLLİMLƏRİN HALINA DAİR

Gənca müəllimləri tərəfindən Bakıya hərəkət edən nümayəndələr hökumət dairələrinə lazımlı qədər məlumat [təsəbbüsdə] bulunub övdat etdikləri [qaytdılar]. Maarif Nəzarətində tərtib edilən bütçə məvəcibi əyilçilərin [aylıq məaşlarn] artırılmasından məlumat vərmiş, məzkur həyət [bütçə təsdiq edilmiş] bəyətə təbriq edilənə qədəm bir nəçə dəfə vaxt gözləmək lazım gəldiyi və bu üzədən müəllimlər məq nəqər hələ müvəqqəti olduğuğ mülahizəsi ilə 7 milyonluq məbləğdən yənvərin əvvəlindən etibarən müəllimlərə artırılmış əyilçilərin peşin yuxarı əm "bardəstə" [artırma] işusu ilə vərilməsinə vəd buyurulduğuna müjə də vərdir.

İkinci xəbərin müəllimləri məmmun edəcəyi təbədidir. Çünki, qüvvət-ləyazməti ilə [miniməl, tükənməz əlam güğə] güzəran edən zəvəli müəllimlər bir-birə bəni qəz qəm rübə ələqəçlərinin mülahizə edib təsəlli təpdirilər. Nümayəndələrə razılıq izah edib məmmuniyyət göstərdilər. Fəqət məaşlarn artırılmaq xəbəri onun məmmun edəmməz. Çünki, əhvali-vəqəfdə dələysi ilə məaşlarn

artırıldıqca, mətəllərin və lazımi-zəruriyyətin də fiyati tərəqqi edəcəyi şüb-həsizdir. Necə ki, haqiqət məydanədir. Hökumətin ləyhiəsi kəçməmiş, insəfil təacirlərimiz kəndi "ləyihələrinin" bir-iki əy bundan əvvəldən qəçirdilər. Kibritin birini 3 manat, qəndin qırqənkəsi 75 manat və qeyri zillət... oldu və həyatda təbədiq edilər. Dəmək ki, məaş artıdca, yəziq əyilçilərin pul saymaq zəhməti artacaq və boş yəzə sərf edəcəklər.

Məlumdur ki, müəyyən əyilç almaq və məhədd mədaxil ilə böylə qeyri-adi zamanda yaşamaq imkan xaricindədir və bu qədəm rüşvət-xərlük və sui-istəməl də [sui-istifadə də] bu həlm nətəcəyi-məşməsəndəndir [lğursuz nətəcəməndəndir]. Odur ki, hər bir əyilç ədiq və yoxsulluq sövqü yaxud həlm icab ilə [vəziyyətin zərurətindən ötrü] hər bir rəzalətə mürəkib olub [bulaşib], fursətdən istifadə edib mənfəət-i-şəxsiyyəsinə mülahizə edir. Bərakət vərmiş ki, müəllimlər rüş-vətərxorluq mənbəyi bulamımadığından və kəndi məişətlərinin işrətlə [gətinliklə] kəçməsinədən tənqə bəlmə, mənəməsib mədaxil mənbələrindən təmmi-məişəta [dələnişqlərinin təmmi etməyə] məcbur olurlar.

Müharibədən əvvəl əyilç əlan məmmurlar bəhrəsi mövqə tuturdular. Onlar digərlərinə nisbətən təmmiz və rəzil yəşərdilər. Aldıqlar məşə nisbətən xərc edib güzəran edərdilər. Əhəli yənvəndə də etibarlan var idi. İndi isə əyilçlərdən zəllil və rəzil dolan, onlardan bədbəxt sınıf olmağıdır hər kəsə məlumdur. Əyilçqlərə nə miqdar məşə vərtilir-vərilsin, nə qədər ki, məyətəcdən [istefa məddələrinin] məzənnəsi səbit deyil, zillət çəkəcəklər. Çünki bir tərəfdən bəhəliq tərəqqi ədiq pulun qiyməti düşür əmmə əyilçilərə vərən mənat, mənat etibarlı hesab olunur. Həlbuki, mənatın qiyməti pəqikdən də nağıstdır [əskəkdir]. Müxtəsəri-kəlam, nə qədər ki, yənliz müəllimlərə ədiq, bütün məmmurlara ədəm əyilç vərtilir, səbit fiyət ilə məyətəcdə və ləvazimət-zəruriyyə vərilməyi və onlardan ötrü "Məmurin [məmmurlar] kooperativi" yaxud işə idarələri təsis edilməyi, vay onları həlaldə!

İmindi sənəyi-tədrisiyyənin nəhəyatidir [dars ilmin axırındır]. Müəllimlər xənəxəh [istər-istəməz] kəndi vəzifələrinə bitirəcəklər. Fəqət onların məişəti təmmi edilməzə, gələcəklərinin nəmud olmasın, mətəətsüff [əətsüff ki], həzəri bə başqa kəst [iş, qəzəç] dələncə gedəcəkləri mühəqqəddir [şübəhsizdir] və bu həllərdə nə hökumət nəzərə əlib məaərif rəhbərlərinin məişətlərini təmmin etmək üçün hər dərili təşəbbüslərdən əhər durmaz zəmmindəyəm və bu bərdə nəinki yənliz hökumət, bəlkə əhəli və müəllimlərin kəndiləri də qeyrət etməlidirlər. Təacirlərimiz kəndi müəllimlərində [məmulliyətlərində, əliş-vərşilərində] müəllimlərə zəddər ədərlər, müəllimlər də hökumətin məddi müəviniyəti ilə kooperativ dükəni açarlar və bir qədər də taəzəy-i-zəmanəyə [zəmanənin ehtiyacına] görə məxaricə dətisədə [qənaətə] rəyət ədərlər və bu həllərn qeyri-təb və müvəqqəti olduğuğnu mülahizə edib, öz müqəddəs vəzifələrinin ifadəsində qüşur etməzlər və gələcəklərinin parlaq olacağına əmin ədərlər zəmmindəyəm.

Bu yəman gəndür, əzizim, bunun ömrü əz olar, Bu deyil Nuh nəbi, ömr qıla tulani.

Mirza Abbas [Abbaszadə]

ŞƏRƏFLİ GÜNLƏRİMİZ

Kəçmişdə Rusiya hökuməti-müstəbədəsi [istibdad hökuməti] dövründə Rusiyədə yaşəyan millətlərin öz milli əməllərinə nail olamamaqlar həmya məlumdur və bu istibdad inqilab ilə məhv olandan sonra hər millət dini, ictimai hüquqlarına məhəl olmaqdan ələvə, öz siyasi istiqlallarını da dərdəst etmişlər [ələ əlmışlər] və siyasi qüvvələrlə öz milli və ictimai əməllərini yürütməyə başlanmışdır. Kəçmişdə biz Azərbaycan türkləri məzkur [dəyilən] əməllərə nail olmaqdan bilmərrə məhrum idik. Fəqət istibdadın sonra istiqlal rıfəhiyyəti zimmində rıfəhühəh yaşəməmiş [müstəqillik nəməti ilə birgə, rıfəh içində yaşəməq] mədəni əməlliz qəbülləndir. İ. Təşəkkürlər olsun ki, şü əmələ nail olduq. İndi bundan istifadə edicə də, hər bir işlərimizə olduğuğ kimi öz süari-milliyə, diniyyə və ictimaiyyətimizə də əhəmiyyət vərəməliyik! Məsələn, süari-milliyə və diniyyəməizdən əyadı-milliyə və diniyyəyəmiz [millət və dini bəyranlarımızı] ki, bunların şərəfinin [izdiyənin təmməsən] və əhəli-millətinə ərasində rəsmən ifadəsində qəlməsəyimiz, necə ki, güğə millətlər çəlsir. Məsələn, heyflər olsun ki, bu il Nəbiy-i-zigəmmiz yəvni-təvəllüdüdə [şanlı Pəyğəmbərimizin anandan olduğuğ günü] istibdad əyammədəki kimi səvəddik və Novruz bəyranında xüsusi və səm-əqəbul yəzət məclisi ələmədi.

İndi bu gün də 27 rəcəbül-mürəccəb gəilir. Deməli, şərəfli bir əydi-milli [milli bəyran] gəilir ki, şü mənim Nəbiyi-əkrəmmimiz [əlicənab Pəyğəmbərimiz] həzrətlərinin rütbəyi-risəlatə məbəs olan [pəyğəmbərlər mərtəbəsinə ucalan] güğündür ki, yövümü-lubas olub məşhurdur ki, biladi-İslamda [İslam ölkələrində] şü günü şərəfli bir güğündən ədd [həsbə] ədərk əydi-milli [milli bəyran] səxləyər. İştə, biz Azərbaycan türkləri də bu çür günləri şərəfli bir güğun həsbə etməyimiz nəinki istəyimiz, bəli, mədəniyyəti-İslamiyyətimizə xidmət etmək kimi olmaqdır təm ədəm. Bu kimi əli bəyranlarda qəşunumuz dəxi iştirak edib, rəsmi-qəçildər yəpilsə, onun də əhəli üçün hüsən-təsiri ola bilər ümidindəyəm.

M. H. Axund Nəsir oğlu

ARXADAŞLAR!

Rusiyə istibdadının müdəm [daim] zülüm və cəfaları və mətəvətarın [dərbəladə] əzə və təziqəti [əziyyəti və təziqlərin] altında əzilməkdə olan millətlərin miyanında [arəsində] ən böyüq zərbələlər ən ərdənkə [qüvvəli] cəfa və əzəyə məruz qalan biz Azərbaycan türk və müsəlmanları olmuşuz.

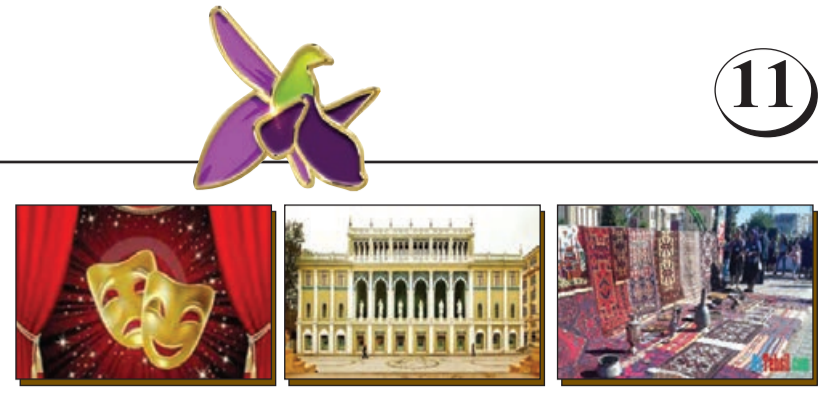
Düşmənlərimiz türklük və İslamlaş qərsi əğıli və mürvəvətin qəbul edəmməyəcəyi dərəcədə qudrumsəcəsinə öylə bir düşməncilik və öylə bir vəhşət izəh etdilər, ələbəhər hər bir müsəlman olan kimsə şü hadisələrə xəvatirilərindən [xatirələrindən] çıxarmayacaq.

Bakıda, Zəngəzurda və qeyriədə bir çəx əziz və məsum türk və müsəlman qədinlər vəhşi və zəlim olan ərməni könlülləri əlində günlərlə iniləyib məhv oldu. Nəzli qızlar və gənilər küçələr və çöllər üzün sürüklənib, olmaçın haqarət və sərzəşlilərinə [təhmətlərə] məruz qalaraq, ənalər, bacılər oğullarının və qərdəslərinin qənlı nəğləri üstə baş əçdilər, əğıldılar.

Sənələrdə bu nəhv [bu sayaq] ürək dəğəyan vəç ələr [hadisələr] biz türk ünsürünə olub və olur. Fəqət imindi ələmsüml müharibənin nətəcəsi ilə hər bir Rusiyəli əzəd olduğuğ kimi, biz Zəngəzaya türklər də əzəd olaraq mülki-səirinin [digər millətlərin] istiqlalıyyəti-milli fikrinə uyduq. Yəlvədətə də qəvətdən fələ [sözənmə] əpxənb istiqlal-milliyətimizə doğuq böyük bir əddim atdı

Mədəniyyət

Sənətkarlarımız

O, sözün əsl mənasında anadan rəssam doğulmuşdu. Rəssam olmaq gerçəkdən həyatın maddi və mənəvi, görünən və görünməyən, dərk edilə bilən və bilinməyən cəhətlərinə malik ola bilmək deməkdir ki, bu xüsusiyyətlər də onda ilahinin qüdrətindən cəmlənmişdi.

Zamanı qabaqlayan rəssam

O, təsviri sənətin bir çox sahəsində - teatr dekorasiyası, dəzgah rəsamlığı, dekorativ tətbiqi sənət - dizayn və hətta memarlıq sahələrində maraqlı, diqqətli cəlb edən, güclü rəssamlıq təxəyyülinə malik, seyrçidə ovqat yaradan, düşündürən, bədii estetik zövq verən, təsir edən və həyata baxışlarında yardım edə bilən bədii əsərlər yaratmışdı və çox qısa - cəmi 30 yaş ömür yaşayıb, bu fani dünyadan köçmüşdü. O, Azərbaycan teatr rəsamlığı sənətinin banisi Rüstəm Məmməd oğlu Mustafayevdir (25.02.1910-19.07.1940).

R.Mustafayev Bakıda anadan olmuşdu. Azərbaycan Dövlət Ali Rəsamlıq Məktəbini bitirmişdi. Bakı Azad Tənqid-Təbliğ Teatrında (1925-1933), Türk İşçi Teatrında (1925-1927), Azərbaycan Dövlət Dram Teatrında (1933-1938) səhnəyə qoyulmuş bir çox dram əsərinin bədii tərtibatını hazırlamışdı və teatrın baş rəssamı vəzifəsində işləmişdi. R.Mustafayev teatr rəsamlığı sənətinin yaradıcılarından olub. Əgər rəssamın bədii təxəyyüli və peşəkərliliyi yüksək səviyyədədirsə, incəsənətdə onun üçün birinci və ya ikinci dərəcəli sahə anlayışı olur. Bu

baxımdan rəssamın səhnə əsərlərinə vermisi olduğu bədii tərtibatlara əzəmətli və müstəqil rəsamlıq nümunəsi kimi baxılır və diqqətli hər zaman cəlb edir. R.Mustafayev səhnə tərtibatı sahələrində sığmayan rəssam olmuşdur. Sadəcə dövrün tələbi və zamanın ağır sınaqları qarşısında o öz yaradıcılıq potensialını belə sərhədləmişdi. R.Mustafayevin səhnə tərtibatı verdiyi tamaşalardan "Miti Kərim" (J.B.Molyerin "Xəsis" pyesinin təbdiili, 1925), "Üsyan" (D.Furmanın "Qiyam" romanı əsasında, 1927), "Tufan" (V.Bill-Beloserkovski, 1928), "Hacı Qara" (M.F.Axundov, 1929), "Dəmirçi Gavə" (Ş.Sami, 1929), "Sevil" (C.Cabbarlı, 1930), Azərbaycan Dövlət Dram Teatrında "Ölümlər" (C.Məmmədquluzadə, 1932), "Od gölini" (C.Cabbarlı, 1933), "Şeyx Sənan" (H.Cavid, 1933), "1905-ci ildə" (C.Cabbarlı, 1932, 1935), "Dağın tifaq" (Ə.Haqverdiyev, 1935), "Şahnəmə" (M.Canan, 1936), Azərbaycan Dövlət Opera və Balet Teatrında "Şah İsmayıl" (M.Mağomayev, 1931), "Leyli və Məcnun" (Ü.Hacıbəyli, 1931), "Aşıq Qərib" (Z.Hacıbəyov, 1939), "Koroğlu" (Ü.Hacıbəyli, 1937, 1938), "Arşın mal alan" (Ü.Hacıbəyli, 1940) və başqalarını qeyd etmək olar. Rəssam adlarını sadaladığımız dram əsərləri-

nin səhnə tərtibatında yaradıcı say göstərərək tamaşanın bədii-estetik əhəmiyyətdə malik alınmasında yaddaqalan vizual dekorativ eskizlər hazırlamışdı. Onun ən uğurlu səhnə tərtibatı verdiyi tamaşalardan olan "Koroğlu" operası Moskvada təşkil olunan incəsənət dekadasında oynanılmış, bütün sənətsevərlərin rəğbətini qazanmışdı. Bu işinə görə rəssam Kreml sarayında "Şərəf nişanı" (1936) ordeni ilə təltif olunmuşdu. "Ədəbiyyat" qəzetində (08.02.1936) "Layiqli əsərlərə cavab verəcəyik" adlı yazıda "Biz talantlı yoldaşımız R.Mustafayevlə iftixar edirik" deyə qeyd olunurdu.

R.Mustafayevin dəzgah rəngkarlığı əsərlərinə "Naturaçının portreti" (1926), "Hambalin başı" (1927), "Firdovsinin portreti" (1934) və başqalarını qeyd etmək olar. R.Mustafayev həmçinin plakat, dizayn işləri (afişə və deklamasiyaların bədii tərtibatı) ilə də məşğul olmuş, Moskvada Azərbaycan pavyonunun (1939) və Nizami adına Ədəbiyyat Muzeyinin (1940) bədii tərtibatının həmmüəlliflərindən olmuşdu. Rəssam kitab qrafikası sahəsində "Ulduzlar" (S.Rüstəm, 1934), "Çinar" (R.Rza, 1939), Xalq rəssamı Lətif Kərimovla birlikdə "Aşığın səsi" (1939) və "Böyük Azərbaycan sairisi Nizami" (Bertels, 1940, Azərbaycan və

rus dillərində nəşr olunub) adlı kitabların bədii tərtibatını yüksək zövqlə yaratmışdı. R.Mustafayev eyni zamanda Azərbaycan abidələrini mühafizə edən Mərkəzi Dövlət İdarəsinin direktoru işləmişdi (1937-1940). Rəssam Azərbaycanın tarixi memarlıq abidələrinin bədii, elmi xüsusiyyətlərini tədqiq etmiş, öyrənmiş, onların rəsmlərini çəkmiş və elmi bərpə işlərini həyata keçirmişdi. Nizami dövrü abidələri və Şəki Xan Sarayının elmi bərpəsi işlərində rəssamın xüsusi xidmətləri olmuşdu. R.Mustafayev 1935-ci ildə III İran İncəsənəti Konqresində dəvət olunmuşdu. Görkəmli sənətkar geniş yaradıcılıq diapazonuna malik rəssam olub. Onun rəsamlıq fantaziyası və bədii yaradıcılıq təxəyyüli zamana, dövrə sığmırdı. O, zamanı qabaqlamış istedadlı sənət fədaisi idi. Rəssamın rəhbərliyi ilə Firdovsi, Şota Rustaveli, A.S.Puşkinin yubileyinə həsr olunmuş yubiley sərəncamı təşkil olunmuşdu. O, yüksək həvəslə və güclü yaradıcılıq səviyyəsi ilə Nizami adına Ədəbiyyat Muzeyinin yaradılmasına və fəaliyyət göstərməsinə can atırdı. Nə yazıq ki, ədalətli imkan verməmişdi. 30 illik ömürdə zərirlər fəth etmiş rəssam yaşayış, incəsənət dünyamızın zənginləşməsinə nə işlər görür, hansı töhfələr verə bilirdi, kim bilir...

Əsəd QULİYEV,
Rəssamlar İttifaqının üzvi,
sənətsünası

Tarixi abidələrimiz

Əzəmətli Mərdəkan qalası

Şirvanşahlar hökmdarının qələbəsi şərəfinə tikilmiş qədim müdafiə istehkamu keçmişimizin dərin qatlarından söhbət açır

...Şirvanşah I Axsitan düşmən üzərində parlaq qələbə qazanmışdı. Döyüşçülər arasında tələfat və yaralıların da, eləcə də toy-bayram, şənlik içərisində idi. Məğrur sərkərdə torpağa sancdığı qılıncına dayaqlanmış düşmənini bütünü bunlar yaxşıdır, camaatın yüksək əhval-ruhiyyəsinə xəbər verir, amma qalıcı deyil, ötürür. Atam Şirvanşah Mənuçəhrin uğurlarından artıqna nail olmalıyam. Zəfərimi daha möhkəm təməllər üzərində əbədiləşdirməliyəm...

Beləcə hicri 583-cü ildə (m. 1187-1189) Bakının Mərdəkan kəndində möhtəşəm bir tikilinin bünövrəsi qoyuldu. Qala dördkünc formada olub ortalığı 22 metr, divarlarının hündürlüyü 7 metr, qalınlığı aşağıdan 2,10 metr, yuxarıdan isə 1,60 metrdir. İçəri də 5 yarus bölünür. Dördkünc Mərdəkan qalası, yaxud böyük Mərdəkan qəsrı Aşersonun ən qədim istehkamlarından biri və ən hündür donjonudur (Əsas qala ilə əlaqəli olmayan divarlarla əhatəli; necə deyirlər, qala içində qala). Həyatə daxil olarkən ilk növbədə yerdəki quyu qatı diqqətə çəkir. Dərinliyi təqribən 2 metr olan həmin quyu düşmən hücumu zamanı qalaya sığınarkən müxtəlif növ əzaq məhsullarının saxlanması üçün nəzərdə tutulub. Ümumilikdə, donjonun ətrafında və həyatında vaxtilə 90-dan çox quyunun (o cümlədən su quyu) olduğu bildirilir. Bundan başqa, həyatə qədim daş kitabələr, daşdan yonulmuş və saxsı əşyalar, qablar da var.

Qəsrin inşasında əhəng məhlulu və yerli əhəngdaşından istifadə edilmiş. Mərkəzi qüllənin silindrik həcmi ətraf tikililərin arasında fərqlənir və daş kronşteynlərlə sığınarkən dişli parapetlə tamamlanır. Məşhurları saxlayan kronşteynlərlə kimi qüllənin hündürlüyü 15 metrə bərabərdir. Xarici diametri 7,6 metr, divarların qalınlığı isə 2 metrdir. Daxildə qüllə üç hissəyə bölünmüş və onları hər biri daş gümbəzlə örtülmüşdür. Gümbüz örtüyünün mərkəzində dairəvi dəlik vardır. Girişi yer səviyyəsindədir. Müdafiə üçün əlverişsiz olan bu hal ikinci mərtəbəyə keçid həddən artıq yüksəkdə yerləşməsi ilə (birinci yarusun döşməsindən 3 metr yuxarıda) kompensasiya edilir. Qəsrə hücum edib birinci mərtəbəyə girə bilməyən düşmən içəriyə daha bir çətinliklə üzləşir və eyni zamanda gümbüz mərkəzindəki dəlikdən də hücumu məruz qalırdı.

Qapı yerli istisna olmaqla, birinci mərtəbənin divarında heç nə yoxdur, lakin ikinci və üçüncü mərtəbənin divarlarında müxtəlif istiqamətlərə yönəlmiş mazağallar vardır. Bu mazağallar müdafiə məqsədilə yanaşı, həm də məkanın işıqlandırılması üçün istifadə edilmişdir. Qüllənin

üst meydançası müdafiə xarakteri daşıdığından yaşayış üçün yalnız ikinci və üçüncü mərtəbələrə istifadə edilirdi. Hər iki mərtəbənin ümumi sahəsi 32 kvadratmetrə bərabərdir. Bütün mərtəbələrə ənənəvi birtərəfli spiralvari pilləkənlə qalxmaya mümkündür - dar pəncərələrdən zəif işıq düşən otaqlar, meydançalar... Bu etibarlı müdafiə tikilisinin yeraltı yolları da var. Ömrünü tarixi abidənin mühafizəsinə həsr etmiş Vıdadi kişinin dediyinə görə, aşağı enməyə şərait yoxdur, görək özünə fənor, nərdivan, kəndir götürsən. Həmin gizli keçidlər kiçik Mərdəkan qalasına aparır. Amma

onlar müəyyən məsafələrdə dağılıb, aşınıb tikülən torpaqla bağlanmış...

Qəsbənin qədim tikililəri arasında dördkünc Mərdəkan qalasından başqa, dairəvi Mərdəkan qalası (1232) və ya kiçik Mərdəkan qəsrı də var ki, Mədəniyyət Nazirliyi tərəfindən dünya əhəmiyyətli abidə kimi qeydiyyatda alınmışdır. Qəsrin kitabəsində 1232-ci ildə memar Əbdülməcid Məsud oğlunun Şirvanşah III Fərbiyürün sifarişli inşa etdiyi bildirilir. Tikili XII-XV əsrlər Ən və Orta Asiya şəhərləri üçün xarakterik memarlıq planına malikdir.

Mərdəkan sözü də "mərdlər məkanı" kimi mənalanır, yaşayış məskəninə qədər Mard tayfaları tərəfindən salınmasına işarədir. Mardların adına isə ilk dəfə Qafqaz Albaniyasında yaşayan tayfalar sırasında rast gəlinir. Mərdəkan yaxınlığında qayalarda Tunc dövrünə (e.ə. 3-2-ci minilliklər) aid keçi, kaman, taxta balta, müxtəlif quş, ocaq və s. təsvirləri, habelə qədim yaşayış yerləri aşkarlanmışdır. Hələ qədimdən xalq memarlığının mərkəzi sayılan Mərdəkan haqqında müxtəlif xarici səyahatların salnamələrində məlumatlar var. Bakı milyonlarından Hacı Zeynalabdin Tağıyev, Musa Nağıyev, Şəmsi Əsədullayev və başqalarının burada bağları, yaraşlıq binaları olmuşdur. Məşhur rus şərqşünası İ.N.Berezin "Aşerson yarımadasına səyahət" (1845) əsərində Mərdəkan qalası haqqında, bu kəndin tarixi-memarlıq abidələrinin qeyri-adiyyətdən yarıdır. O, 1720-1721-ci illərdə Bakı hakimi Mirzə Məhəmməd xan tərəfindən tikdirilmiş başqa bir qalanın (hazırda dağılıb) təsvirini də verir. Tədqiqatçılar bildirirlər ki, Herodot, Strabon kimi tarixi-səyahatçıların da Mərdəkan haqqında yazıları olub. Qəsbənin maddi-mədəniyyət abidələri siyahısına Xanbaba hamamı (XIX əsr), Şeyx Kazım hamamı, Pir-Hoson məqbərəsi (1612), Tağıyevin imarəti (1900-cü illər), Tuba Şahi məscidi (1482), türbələr (XV və XVII əsrlər) və sair daxildir ki, bu gün növbəti yerli, çoxsaylı əcnəbi turistlərin də böyük diqqəti və marağı ilə qarşılanır.

Qurban MƏMMƏDOV,
"Azərbaycan"

Azərbaycan Sankt-Peterburq Beynəlxalq Konservatoriya Həftəsində təmsil olunur

XXIV Beynəlxalq Konservatoriya Həftəsi festivalı şənbə günü Sankt-Peterburq Dmitri Şostakoviç Filarmoniyasının böyük zalında bayram konserti ilə açılacaq. Bu tədbir 8 ölkədən musiqi universitetlərinin və qonaqların iştirakı ilə noyabrın 5-dək şəhərin müxtəlif məkanlarında, o cümlədən Mariinski Teatrında baş tutacaq.

Proqramlarda Sankt-Peterburq, Moskva və Nijni Novqorod konservatoriyaları, Belarus Dövlət Musiqi Akademiyası (Minsk), Üzeyir Hacıbəyli adına Bakı Musiqi Akademiyası (Azərbaycan), Özbəkistan Dövlət Konservatoriyası (Daşkənd), Belqrad İncəsənət Universitetinin (Serbiya) solistləri və yaradıcı kollektivləri, həmçinin Çin ali musiqi məktəbləri, Macarıstan və Livandın olan qonaqlar iştirak edəcəklər.

Əsas hadisələr iki dünya premyerası daxildir. Dövlət Ermitajı Baş qərargahının Atriumunda Sankt-Peterburq bəstəkarları Anton Tanonov və Sergey Yekimovun "Kozma Minin və

Nijni Novqorod şəhərinin əfsanəsi" adlı birgə kompozisiyası təqdim olunacaq. Bəstəkar Yanq Çinpenqin "Çin şüası" kantatasının ifası Rusiya ilə Çin arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 75-ci ildönümünə həsr olunacaq.

Ermitaj Teatrında keçiriləcək "Klassiklər - Etno - XXI" layihəsində Özbəkistan Dövlət Konservatoriyasının Xalq Çalğı Alətləri Ansamblı, eləcə də Sankt-Peterburq Konservatoriya-

sının solistləri və Rus Xalq Çalğı Alətləri Orkestri çıxış edəcəklər.

Beynəlxalq Konservatoriya Həftəsinin innovativ hissəsi Ekspert Şurasında mədəniyyət müəssisələrinin rəhbərlərinin iştirakı ilə musiqi tədbirlərinin hazırlanması və təqdimatı üçün "Gənclərin İdeyaları Forumu"nu özündə əks etdirən "Festival Biznes Platforması" layihəsi olacaq. Konservatoriya-ların və şəhərin yaradıcılıq universitetlərinin tələbələri mədəniyyət və incəsənət sahəsində gələcək tədbirlərin təşkilatçıları kimi özlərini sübut etmək üçün əldə edəcəklər. "Festival Biznes Platforması"nda həmçinin "Sankt-Peterburq Konservatoriyasının Könüllülər Klubu"nun yaradılmasına həsr olunmuş tələbə-könüllülər hərəkatının müxtəlif sahələrinin nümayəndələrinin görüşü keçiriləcək.

Festivalın elmi-nəzəri bölməsində Puşkin, Qlinka, Rimski-Korsakovun yubileyinə həsr olunmuş "Sankt-Peterburq sənətinin ənənələri" adlı elmi konfrans və sənədi sərqi, xor və opera-simfonik dirijorluğu, nəfəs alətlərində ifaçılıq, konsertin idarə edilməsi üzrə tədris seminarları, yaradıcılıq görüşləri və ustad dərsləri olacaq. Sənətsünaslıq doktoru, Moskva Konservatoriyasının professoru, "Muzikalnaya jizn" jurnalının baş redaktoru Yevgeniya Krivitskayanın rəhbərliyi ilə "Musiqi jurnalistikası üzrə yaradıcılıq emalatxanası" da öz işini davam etdirəcək. Ənənəvi olaraq, "Beynəlxalq Konservatoriya Həftəsi"nin tədbirləri ilə bağlı icmalar, videoreportajlar, müsahibələr və əsərlərin yayılması məqsədilə "Festivalın nəbzi" müsabiqəsi keçiriləcək.

XIX Bakı Caz Festivalı başa çatıb

XIX Bakı Caz Festivalı amerikalı müğənni və aktrisa Şeril Pepsi Reyli və "Interplay" qrupunun çıxışı ilə başa çatıb. Festivalın yekun konserti "The Jazz Club"da ("Fairmont") baş tutub.

Gecənin əvvəlində Bakı Caz Festivalının təşkilatçısı və bədii rəhbəri Rain Sultanov və ABŞ səfirliyinin nümayəndəsi Bill Murat tamaşaçılar qarşısında çıxış edib, onları salamlayıblar.

Tədbirdə diplomatik korpusun üzvləri, mədəniyyət və incəsənət xadimləri, cazsevərlər, bəstəkarlar və paytaxtın qonaqları iştirak ediblər. Şeril Pepsi Reyli daha çox 1988-ci ildə yayımlanan "Thanks for My Child" adlı hit mahnısı ilə tanınır. Vokalistin üslubu özündə qospel, R&B və soul elementlərini birləşdirir. Amerikalı müğənni XIX Bakı Caz Festivalında iştirakla bağlı təəssüratlarını bölüşüb.

"Bu, Azərbaycana ilk səfərimdir. Bakıya dünən gəlmişəm. Ölkəniz gözəldir və Bakı

coş füsunkar şəhərdir! Bu festivalda iştirak etdiyimə görə şadam, əvvəllər də onun barəsində eşitmmişəm. Belə festivalları keçirməsi çox vacibdir. Müxtəlif musiqiləri tamaşaçılara, xüsusən də gənclərə təqdim etmək gözəldir! Bu gün mən mahir ifaçıları olan "Interplay" qrupu ilə çıxış edəcəyəm. Həmmiz bu tədbirin bir hissəsi olmaqdan şadıq. Mən də Azərbaycan musiqisini dinləmək istərdim. Hələ ki, buna imkanım olmayıb. Bakıdan getməzdən əvvəl bunu mütləq etmək istəyirdim", - deyər musiqiçi bildirir.

"Interplay" qrupu (Tomaş Henrik (klavaturalar), Loyrens Kottl (bas gitara), Nataniel Taunsi (zərb alətləri) - caz füzün janrında çıxış edir. Bu musiqi kollektiviyüksək enerjiyi, virtuozluğu, caz, rok və fank elementlərini vahid harmonik palitradada birləşdirmək bacarığı ilə tanınır.

Konsert böyük uğurla keçib və yüksək notda başa çatıb.

Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi / Məşğulluğa Dəstək Layihəsi AZ-MLSP-9044-FA/2-GOODS-COC3 Müqavilə barədə bildiriş

Məşğulluğa Dəstək Layihəsi çərçivəsində 3 lot üzrə 900 aktiv paketinin təchizatı və quraşdırılması üzrə satınalma

Satınalan təşkilat: Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi
Layihə: Məşğulluğa Dəstək Layihəsi
Müqavilənin adı: Məşğulluğa Dəstək Layihəsi çərçivəsində 900 aktiv paketinin təchizatı və quraşdırılması
Ölkə: Azərbaycan
Kredit № / Qrant №: № AZ-9044
RFQ №: AZ-MLSP-9044-FA/2-GOODS-COC3

Hazırkı bildiriş Məşğulluğa Dəstək Layihəsi çərçivəsində Lot 1, Lot 3 və Lot 4 üzrə 900 aktiv paketinin təchizatı və quraşdırılması (tələb uyğun olaraq) üzrə 9 sentyabr 2022-ci il tarixində imzalanmış Çərçivə Sazişi-2-yə müvafiq olaraq keçirilən ikinci satınalma prosesini, qiymətləndirmə nəticələrini və müqavilələrin təhvil verilməsi məlumatlarını əks etdirir. Aktiv paketlərinin təchizatı üçün Çərçivə Sazişi-2 aşağıdakı müəssisələrlə imzalanmışdır:

- "Albenafsaq General Trading və Excellent Trade QSC" BM (LOT 1, LOT 2, LOT 3, LOT 4)
- "Endless Goods QSC və Yasef MMC" BM (LOT1, LOT3, LOT4)
- "Az Nest" QSC (LOT1, LOT 2, LOT 3, LOT 4)
- "Megamax" MMC (LOT 2)
- "Halal-P" MMC (LOT 2)

Müvafiq lotlar üzrə Çərçivə Sazişi imzalanmış 3 iddiaçı 08 avqust 2024-cü il tarixində müqavilə imzalanması üçün ən rəqabətli qiymət təklifi təqdim etmələri üçün COC 3-ə dəvət edilmişdir. COC 3 təkliflərinin açılış tarixi və vaxtı 04 sentyabr 2024-cü il, Bakı vaxtı ilə saat 15:00 müəyyən edilmişdir. Açılış zamanı elan edilmiş qiymətlər aşağıdakı kimidir:

No.	Təchizatçı	Təklif olunmuş qiymətlər
1	"Albenafsaq General Trading və Excellent Trade QSC" BM	LOT 1 - 663,592.82 USD LOT 3 - 1,248,908.46 USD LOT 4 - 1,435,787.89 USD
2	"Endless Goods QSC və Yasef MMC" BM	LOT 1 - 660,666.66 USD LOT 3 - 1,338,479.31 USD LOT 4 - 1,482,273.52 USD
3	"Az Nest" QSC	LOT 1 - 672,501.59 USD LOT 3 - 1,275,295.62 USD LOT 4 - 1,404,184.42 USD

Tender komissiyası yekun qiymət təkliflərini qiymətləndirmiş və hər aktiv paketi üzrə ən aşağı qiymət təklifi təqdim etmiş təchizatçılarla müqavilələrin imzalanmasını tövsiyə etmişdir. Uğursuz iddiaçılara tenderin nəticələri haqqında bildirişlər 27 sentyabr 2024-cü il tarixdə göndərilmişdir. Gözləmə müddəti 27 sentyabr tarixdən 4 oktyabr 2024-cü il tarixləri arasında tətbiq edilmişdir. Bu vaxt ərzində Layihə İcra Qrupuna heç bir şikayət/aydınlaşdırma sorğusu daxil olmamışdır. Gözləmə müddəti bitdikdən sonra qalib gələn iddiaçılara müqavilə imzalanması barədə bildirişlər göndərilmişdir. Keçirilmiş müsabiqə notisi 22 oktyabr 2024-cü ildə aşağıdakı müqavilələr imzalanmışdır:

- "Albenafsaq General Trading və Excellent Trade QSC" BM (LOT 1 hissəli) - Cəmi dəyəri ƏDV daxil olmaqla - 498,836.98 ABŞ dolları (dörd yüz doxsan səkkiz min səkkiz yüz otuz altı ABŞ dolları və doxsan səkkiz sent);
- "Endless Goods QSC və Yasef MMC" BM (LOT 1 hissəli) - Cəmi dəyəri ƏDV daxil olmaqla - 159,848.70 ABŞ dolları (bir yüz əlli doqquz min səkkiz yüz qırx səkkiz ABŞ dolları və yetmiş sent);
- "Albenafsaq General Trading və Excellent Trade QSC" BM (LOT 3) - Cəmi dəyəri ƏDV daxil olmaqla - 1,248,908.46 ABŞ dolları (bir milyon iki yüz qırx səkkiz min doqquz yüz səkkiz ABŞ dolları və qırx altı sent);
- "Az Nest" QSC (LOT 4) - Cəmi dəyəri ƏDV daxil - 1,404,184.42 ABŞ dolları (bir milyon dörd yüz dörd min bir yüz səksən dörd ABŞ dolları və qırx iki sent).

Bəlaliklə, Çərçivə Sazişi-2 COC 3-ün ƏDV daxil cəmi dəyəri 3,311,778.26 ABŞ dolları (üç milyon üç yüz on bir min yeddi yüz yetmiş səkkiz ABŞ dolları və iyirmi altı sent) təşkil etmişdir.

Ministry of Labor and Social Protection of Population / Employment Support Project AZ-MLSP-9044-FA/2-GOODS-COC3 AWARD NOTICE

Procurement of Supply and installation of 900 assets in 3 lots under the Employment Support Project

Purchaser: Ministry of Labor and Social Protection of Population
Project: Employment Support Project
Contract title: Procurement of supply and installation of 900 assets under the Employment Support Project
Country: Azerbaijan
Loan No. / Credit No. / Grant No.: No. AZ-9044
RFQ No.: AZ-MLSP-9044-FA/2-GOODS-COC 3

This notice includes the results of the bid evaluation and contract awards for the RFQ process for the Supply and installation (as required) of 900 assets under Lot 1, Lot 3 and Lot 4 following Framework Agreement-2 (FA/2) signed on September 09, 2022 under the Employment Support Project. Framework Agreement-2 for procurement of assets was signed with the following Bidders:

- Joint Venture of "Albenafsaq General Trading and Excellent Trade CJSC" (LOT 1, LOT 2, LOT 3, LOT 4)
- Joint Venture of "Endless Goods CJSC and Yasef LLC" (LOT1, LOT3, LOT4)
- "Az Nest" CJSC (LOT1, LOT 2, LOT 3, LOT 4)
- "Megamax" LLC (LOT 2)
- "Halal-P" LLC (LOT 2)

Three of the awarded Bidders for respective lots were invited to COC 3 on August 8, 2024. The opening date and time for COC-3 proposals were September 04, 2024, 15:00 Baku time. The red-out bid prices are as follows:

No.	Name of Bidder	Bid Price as Read Out No.
1	Joint Venture of "Albenafsaq General Trading and Excellent Trade CJSC"	LOT 1 - 663,592.82 USD LOT 3 - 1,248,908.46 USD LOT 4 - 1,435,787.89 USD
2	Joint Venture of "Endless Goods CJSC and Yasef LLC"	LOT 1 - 660,666.66 USD LOT 3 - 1,338,479.31 USD LOT 4 - 1,482,273.52 USD
3	"Az Nest" CJSC	LOT 1 - 672,501.59 USD LOT 3 - 1,275,295.62 USD LOT 4 - 1,404,184.42 USD

The Tender Committee evaluated the final prices and recommended the contracts to be signed. The notification of tender results was issued to the unsuccessful Bidders on September 27, 2024. The standstill period was applied from September 27 to October 04, 2024. No any complains/clarification requests were received. After expiry of the standstill period the Letter of award to successful bidders were issued. As a result of COC-3 the following contracts were signed in October 22, 2024:

- Joint Venture of "Albenafsaq General Trading and Excellent Trade CJSC" (LOT 1 Partial) - Total cost including VAT - USD 498,836.98 (four hundred ninety-eight thousand eight hundred thirty-six United States dollars and ninety-eight cents);
- Joint Venture of "Endless Goods CJSC and Yasef LLC" (LOT 1 Partial) - Total cost including VAT - USD 159,848.70 (one hundred fifty-nine thousand eight hundred forty-eight United States dollars and seventy cents);
- Joint Venture of "Albenafsaq General Trading and Excellent Trade CJSC" (LOT 3) - Total cost including VAT - USD 1,248,908.46 (one million two hundred forty-eight thousand nine hundred eight United States dollars and forty-six cents);
- "Az Nest" CJSC (LOT 4) - Total cost including VAT - USD 1,404,184.42 (one million four hundred four thousand one hundred eighty-four United States dollars and forty-two cents).

Total cost of FA2 COC 3 including VAT is 3,311,778.26 (three million three hundred eleven thousand seven hundred seventy-eight United States Dollar and twenty-six cents).

Dörd ölkədə parlament seçkiləri keçirildi

Son bir həftədə Yaponiya, Bolqarıstan, Gürcüstan və Özbəkistanda parlament seçkiləri keçirilib. Səsvərmələrin nəticələrinə əsasən bəzi ölkələrdə maraqlı vəziyyət yaranıb.

Yaponiyada hakim partiya parlament çoxluğunu itirib

Yaponiyanın hakim Liberal Demokratik Partiyası (LDP) parlamentin aşağı palatasına erkən seçkilərdə liderdir, lakin 2012-ci ildə hakimiyyətə qayıtdıqdan sonra ilk dəfə parlament çoxluğunu itirib.

Baş nazir İşiba Şigerunun partiyası 465 yerlik Seymdə ona üstünlük verən 233 yeri qazanıb. Bundan əvvəl liberal demokratlar digər mühafizəkar "Komeyto" Partiyası ilə koalisiya yaratmışdı.

İşiba Şigerunun dediyinə görə, partiya siyasət və iqtisadiyyat məsələlərində ictimai anlaşma əldə edə bilməyib və bu, LDP-yə ən böyük zərbə olub.

Müxalif Konstitusiyə Demokrat Partiyası əvvəlki seçkilərlə müqayisədə mövqelərini gücləndirəcək. Çoxluğun olmaması hökumətin dəyişməsi demək deyil, lakin nəticələr baş nazirin partiyasının siyasətini parlamentdən keçirməsinə çətinləşdirəcək və Şigeru koalisiyada üçüncü tərəfdə axtarmalı olacaq.

Parlamentin aşağı palatasına seçkilər dörd ildən bir keçirilir. Əvvəlki seçki 2021-ci il oktyabrın 31-də keçirilib, yenisi isə yalnız gələn il keçiriləcək. Lakin LDP-nin sənədi seçildikdən əvvəl İşiba hakimiyyətə baş verən bir sıra qalmaqallara görə Yaponiya cəmiyyətindən mandat al-

maq üçün erkən seçkilər təyin etmək qərarına gəlib. Oktyabrın 1-də İşiba Seym tərəfindən yeni baş nazir kimi təsdiqlənib və cəmi səkkiz gün sonra o, aşağı palataya rəsmən buraxılıb. Bu, ölkənin müharibədən sonrakı tarixində rekord vaxt idi.

Bolqarıstanın yeni parlamentinə iki yeni partiya da daxil olub

Bolqarıstanda keçmiş baş nazir Boyko Borisovun sağ mərkəzçi GERB partiyası ötən bazar günü keçirilən növbədənəkar parlament seçkilərində lider olub. Mərkəzi Seçki Komissiyasının müvafiq məlumatı BNR tərəfindən təqdim edilib.

İkinci notisi "Davamlı Dəyişiklik - Demokratik Bolqarıstan" göstərir. Sonrakı yerlərdə "Dirçəliş", "Hüquq və Azadlıqlar Hərəkatı - Yeni Başlangıçlar", Bolqarıstan Sosialist Partiyası, "Hüquq və Azadlıqlar Alıansı" və "Belə bir xalq var" partiyaları qərarlaşdırılıb.

Bolqarıstanın yeni parlamentinə iki yeni partiya da daxil olub: MEÇ (Əxlaq, Birlik, Şərəf) və sağçı populist "Böyüklik".

Gürcüstanda hakim "Gürcü Arzusu" partiyası qalibdir

Mərkəzi Seçki Komissiyasının məlumatına görə, Gürcüstanda hakim "Gürcü Arzusu" partiyası 54,08 faiz səsə qalib gəlib.

MSK-nın məlumatına görə, həmçinin dörd müxalifət bloku parlamentə daxil olub - "Dəyişiklik Koalisiya-

si" "Vahid Milli Hərəkat", "Güclü Gürcüstan" və "Gürcüstan Namino".

Qalan partiyalar beş faizlik həddi aş bilməyib. Gürcüstanın Baş naziri İrakli Kobaxidze bildiriş ki, Avropa strukturlarından olan beynəlxalq müşahidəçilər ölkədə keçirilən parlament seçkilərinin bütün seçki prinsiplərinə uyğunluğunu təsdiqləyiblər.

Özbəkistanda ilk dəfə seçkilər majoritar və proporsional seçki sistemi əsasında keçirilib

Özbəkistanda Ali Məclisin (parlamentin) Qanunvericilik Palatasına və yerli şuralara seçkilərdə səsvərmə başa çatıb. Bu barədə ölkənin Mərkəzi Seçki Komissiyası məlumat yayıb.

Seçkilərdə Özbəkistan Liberal Demokrat Partiyası (ÖLDP), Özbəkistan Xalq Demokratik Partiyası (ÖXDP), Özbəkistanın "Milli Tiklanış" Demokratik Partiyası ("Milli Dirçəliş"), "Adolat" Sosial Demokrat Partiyası ("Adolat") və Ekologiya Partiyası mübarizə aparıb.

Son məlumatlara görə, Özbəkistanda keçirilən parlament seçkilərində Liberal Demokrat Partiyası 34,75 faiz səs toplayaraq qalib gəlib və parlament qanunvericilik (aşağı) palatasında 150 mümkün yerdən 64-nə sahiblənib.

Qalan mandatları "Milli Tiklanış" Demokratik Partiyası, "Adolat" Sosial Demokrat Partiyası, Xalq Demokratik Partiyası və Ekologiya Partiyası qazanıb.

Qeyd edək ki, seçkilər ilk dəfə qarışıq - majoritar və proporsional seçki sistemi əsasında keçirilib. Hər sistem üzrə 75 deputat seçilib.

Rizvan CƏFƏROV,
"Azərbaycan"

Hava əsasən yağmursuz olacaq

Azərbaycanda oktyabrın 29-na gözlənilən hava proqnozu açıqlanıb.

Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Milli Hidrometeorologiya Xidmətindən AZƏRTAC-a verilən məlumata görə, Bakıda və Abşeron yarımadasında hava şəraitinin dəyişən buludlu olacağı, ararib tutulacağı, əsasən yağmursuz keçəcəyi gözlənilir. Lakin gecə və səhər bəzi yerlərdə qısamüddətli yağış yağacağı ehtimalı var. Səhər bəzi yerlərdə ararib duman olacaq. Şimal-qərb küləyi əsəcək. Havanın temperaturunun gecə 8-11°, gündüz 15-18° isti olacağı ehtimal edilir. Atmosfer təzyiqi normadan yüksək - 766 millimetr civə sütunu, nisbi rütubət gecə 70-75%, gündüz 60-65 faiz təşkil edəcək.

Azərbaycanın rayonlarında hava şəraiti əsasən yağmursuz keçəcək. Lakin gecə və səhər bəzi şərq rayonlarında az çiskinli olacağı proqnozlaşdırılır. Ararib duman olacaq. Mülayim şərq küləyi əsəcək. Havanın temperaturu gecə 4-8°, gündüz 14-19° isti, dağlarda gecə 2° şaxtadan 3°-dək isti, gündüz 3-8° isti olacaq.

ALLAH RƏHMƏT ELƏSİN!

Daşqın Əliyev, Səbuhi Fətəliyev, Vəlif Qurbanov, Ceyhun Ağayev, Cəfər Quluzadə, Rəşad Məmmədov və Ceyhun Nəcəfli Azərbaycan Respublikası Dövlət Gömrük Komitəsinin Bakı Baş Gömrük İdarəsi rəisinin müavini Mahmud Nuriyevə əzizi, ATU-nun Onkologiya kafedrasının dosenti, tanınmış həkim-onkoloq

YUSUF ƏLİ OĞLU NURIYEVİN

vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznün başsağlığı verilir.

İba Həsənov, Qəşəm Məmmədov, Yaqub Bayramov, Mehman və Rafiq Hüseynovlar, Rza İsmayilov, Sabir və Zaur Hacıyevlər Azərbaycan Respublikası Dövlət Gömrük Komitəsinin Bakı Baş Gömrük İdarəsi rəisinin müavini Mahmud Nuriyevə əzizi

YUSUF ƏLİ OĞLU NURIYEVİN

vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznün başsağlığı verilir.

BAŞ REDAKTOR

Bəxtiyar SADIQOV

Əlaqə telefonları:

Qəbul otağı	- 539-68-71,	Beynəlxalq həyat, idman
Baş redaktor müavinləri	- 538-86-86,	və informasiya şöəsi - 539-63-82, 432-37-68
Məsəl katib	434-63-30, 539-72-39	İctimai siyasət şöəsi - 538-56-60, 434-55-58
Məsəl katib müavinləri	- 539-43-23,	İctimai əlaqələr şöəsi - 539-49-20, 538-31-11,
Parlament və siyasət şöəsi	- 539-44-91,	Fototillüstrasiya şöəsi - 538-84-73,
İqtisadiyyat şöəsi	- 539-84-41, 539-21-00,	Kompüter mərkəzi - 538-20-87,
	- 538-42-32, 538-35-55,	Mühəsibathüq - 539-59-33

AZ 1073, Bakı şəhəri,
Məhəbbət prospekti,
529-cu məhəllə,
"Azərbaycan" nəşriyyatı,
IV mərtəbə
contact@azerbajjan-news.az
azreklam@mail.ru

www.azerbajjan-news.az

Qeydiyyat № 1

"Azərbaycan" qəzetinin kompüter mərkəzində yığılıb sahifələnməmiş, "Azərbaycan Nəşriyyatı" MMC-nin mətbəəsində çap edilmişdir

Qəzetə dərc üçün göndərilən materiallar Azərbaycan dövlətinin məvqeyinə uyğun olmalıdır

Gündəlik rəsmi dövlət qəzeti

Tiraj 4207
Sifariş 2477

Qiyməti 60 qəpik